

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Zeničko-dobojski kanton
OPĆINA VAREŠ
OPĆINSKO VIJEĆE

Broj: 01-138 /24
Vareš, 27.06. 2024. godine

Na osnovu člana 13. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj:49/06 i 51/09) i člana 22. Statuta Općine Vareš - prečišćeni tekst broj: 01-162/12 od 11.09.2012. godine, Općinsko vijeće Vareš, na 35. sjednici održanoj dana 27.06. 2024. godine, d o n o s i

ODLUKU
o usvajanju Strategije informacionih tehnologija
u službi digitalnog razvoja Općine Vareš

Član 1.

Usvaja se Strategija informacionih tehnologija u službi digitalnog razvoja Općine Vareš i čini sastavni dio ove Odluke.

Član 2.

Za implementaciju Strategije informacionih tehnologija u službi digitalnog razvoja Općine Vareš zadužuje se općinski načelnik, o čemu će godišnje izvještavati Općinsko vijeće.

Član 3.

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja na oglasnoj tabli Općine Vareš.

PREDSJEDAVAJUĆI
OPĆINSKOG VIJEĆA

Mahira Brkić

Odluka objavljena na oglasnoj tabli općine Vareš, dana 28.06. 2024. godine.

OPĆINSKI NAČELNIK

Zdravko Marošević

adresa: Zvijezda 34, 71330 Vareš
identifikacijski broj: 4218285300002
depozitni račun Unicredit banka:
3380002210017420

tel.: 00387 32 848 100;
fax: 00387 32 848 150;
web: www.vares.info
e-mail: vares@bih.net.ba

Հայաստանի Հանրապետության
Քաղաքացիության Կոդեքսի
հիմունքները

Մաս 1. Ընդհանուր դրույթներ
Զեյնաբ Բեկյան

Ստորագրված է 1995 թվականի օգոստոսի 25-ին
ՀՀ Քաղաքացիության Կոդեքսի հիմունքները
հաստատվել են ՀՀ Քաղաքացիության Կոդեքսի
հիմունքները

ՀՀ Քաղաքացիության Կոդեքսի հիմունքները
հաստատվել են ՀՀ Քաղաքացիության Կոդեքսի
հիմունքները

Ընդհանուր

ՀՀ Քաղաքացիության Կոդեքսի հիմունքները
հաստատվել են ՀՀ Քաղաքացիության Կոդեքսի
հիմունքները

ՀՀ Քաղաքացիության Կոդեքսի հիմունքները
հաստատվել են ՀՀ Քաղաքացիության Կոդեքսի
հիմունքները

ՀՀ Քաղաքացիության Կոդեքսի հիմունքները
հաստատվել են ՀՀ Քաղաքացիության Կոդեքսի
հիմունքները

ՀՀ Քաղաքացիության Կոդեքսի հիմունքները
հաստատվել են ՀՀ Քաղաքացիության Կոդեքսի
հիմունքները

ՀՀ Քաղաքացիության Կոդեքսի հիմունքները
հաստատվել են ՀՀ Քաղաքացիության Կոդեքսի
հիմունքները

STRATEGIJA INFORMACIONIH TEHNOLOGIJA U SLUŽBI DIGITALNOG RAZVOJA OPĆINE VAREŠ

Mart 2024. godine

IZJAVA O ODRICANJU ODGOVORNOSTI. Ovaj dokument je pripremljen uz podršku Projekta pomoći lokalnoj upravi (LGAA), koji finansira Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID). Stavovi i mišljenja izražena u ovom dokumentu ne odražavaju nužno stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

SADRŽAJ

SADRŽAJ	2
SKRAĆENICE	3
1. UVOD I SVRHA STRATEGIJE	4
2. IZVRŠNI SAŽETAK	4
2.1. OPĆI PODACI O OPĆINSKOJ ADMINISTRACIJI	6
3. KORIŠTENA METODOLOGIJA	6
4. PROVOĐENJE ANALIZE DIGITALNE SPREMNOSTI OPĆINSKE UPRAVE VAREŠ	7
5. ANALITIČKI PREGLED PROCJENE DIGITALNE SPREMNOSTI	9
5.1. MENADŽMENT	10
5.2. PRUŽANJE USLUGA JLS	11
5.3. INTERNI PROCESI	12
5.4. ORGANIZACIJSKA KULTURA I VJEŠTINE UPOSLENIKA	13
5.5. TEHNOLOŠKA INFRASTRUKTURA	14
5.6. UPRAVLJANJE INFRASTRUKTUROM PODATAKA	15
5.7. CYBER SIGURNOST, PRIVATNOST I OTPORNOST	16
5.8. PRAVNI OSNOV	17
5.9. INOVACIJSKI EKOSISTEM	18
6. VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI SA INDIKATORIMA	19
6.1. STRATEŠKI CILJEVI	20
6.2. MJERE I STRATEŠKI PROJEKTI SA INDIKATORIMA	21
7. INSTITUCIONALNI OKVIR ZA IMPLEMENTACIJU, PRAĆENJE I EVALUACIJU	31
8. AKCIONI PLAN SA BUDŽETOM ZA TRI GODINE	33

SKRAĆENICE

BiH	Bosna i Hercegovina
DMS	Document Management System
IKT	Informaciono-komunikacione tehnologije
IT	Informacione tehnologije
LGAA	Local Governance Assistance Activity
JLS	Jedinica lokalne samouprave
G2C	Government to Citizen
G2B	Government to Business
DOB/P	Dokument Okvirnog Budžeta/Proračuna
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
BCP	Business Continuity Plan)
XML	Extensible Markup Language
GSB	Government Service Bus
OS	Operating System
SSO	Single Sign-On
MUP	Ministarstvo unutarnjih poslova
USAID	United States Agency for International Development

1. UVOD I SVRHA STRATEGIJE

Svrha pokretanja projekta Pomoći lokalnoj upravi (LGAA) u Bosni i Hercegovini, kojeg finansira Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID), je jačanje učinka odabranih jedinica lokalne samouprave (JLS) putem višegodišnje tehničke pomoći i razvoja kapaciteta kako bi bolje planirale, upravljale i poboljšale kvalitetu pružanja usluga, poticale održivi lokalni razvoj i povećavale transparentnost i odgovornost prema građanima i poslovnim subjektima. Važan segment angažmana projekta je rad na identifikaciji mogućnosti za digitalizaciju, razvoj i/ili poboljšanje e-usluga prilagođenih korisnicima. U tom smislu projekat prepoznaje izostanak agende digitalne transformacije za JLS čiji je cilj da se BiH nalazi na početku puta digitalne transformacije.

USAID LGAA temelji izradu Strategije informacionih tehnologija u službi digitalnog razvoja (u daljem tekstu Strategija digitalnog razvoja) i pripadajućeg akcionog plana općine Vareš na široko prepoznatom alatu "Procjena spremnosti digitalne vlade" Svjetske banke koji je prilagođen javnim institucijama u BiH od strane UNDP-a. Metodološki okvir Svjetske banke već je primjenjen i testiran u nekoliko lokalnih zajednica u BiH od strane različitih donatora pri čemu je USAID LGAA napravio daljnje modifikacije ovog metodološkog okvira u skladu sa ciljevima projekta i prioritarnim područjima podrške.

Naprijed spomenuti nedostatak digitalne agende odnosi se prvenstveno na niže nivoe vlasti obzirom da su institucije na državnom nivou godinama pokušavale da implementiraju 'odozgo prema dole' princip uvođenja digitalizacije institucija, a što se zbog kompleksnosti uređenja BiH pokazalo kao pristup koji nije primjenjiv u postojećem društvenom uređenju BiH. Razlog za ovakvu tvrdnju leži u činjenici da su nadležnosti za osiguranje ugodnijeg života građana uglavnom locirane na nivou jedinica lokalne samouprave (JLS), gdje se koristi pristup 'odozdo prema gore' u kojem se za kraće vrijeme mogu dobiti vidljivi rezultati za građane i poslovne subjekte.

Digitalna transformacija podrazumijeva proces koji počinje s procjenom početnog stanja, a potom i planiranjem strategije informacionih tehnologija u službi digitalnog razvoja, uz jasno postavljene strateške ciljeve. Ovaj proces se nastavlja implementacijom planiranih mjera, odnosno strateških projekata, njihovim monitoringom kao i konačnom evaluacijom postignutih učinaka. Slijedeći tu logiku, svrha procjene digitalne spremnosti za općinu Vareš jeste:

- provođenje detaljne i sveobuhvatne procjene digitalne spremnosti institucije s ciljem identifikacije aktuelnog stanja digitalne zrelosti – POČETNO STANJE,
- izrada Strategije digitalnog razvoja Općine Vareš – ŽELJENO STANJE.

2. IZVRŠNI SAŽETAK

Brza integracija digitalnih tehnologija u svakodnevni rad javne uprave mijenja današnja društva i ekonomije. Važan aspekt ove oblasti je promjena očekivanja građana i poslovne zajednice u pogledu njihove interakcije s institucijama javne uprave. Realizacija ovih novih očekivanja predstavlja veliki izazov za zaposlene u Općinskoj administraciji. Zaista, digitalna transformacija podrazumijeva uključivanje svih službi u Općini, pri čemu neuspjeh u digitalizaciji usluga može narušiti redovne servise koje JLS pruža građanima i poslovnoj zajednici.

Općina Vareš pokazuje duboko razumijevanje i prepoznavanje ključne važnosti digitalne transformacije u okviru svojih nadležnosti, izražavajući snažnu spremnost da se prilagodi dinamičnim tehnološkim trendovima. Ova predanost predstavlja značajan korak ka poboljšanju efikasnosti administracije i pružanju unaprijeđenih usluga kako građanima,

tako i poslovnoj zajednici. Ipak, kako bi se postigao potpun uspjeh u procesu digitalne transformacije, potrebno je istaći nekoliko ključnih tačaka.

Prvo, iako postoji opća svijest o značaju digitalne transformacije, ključno je intenzivirati razumijevanje među zaposlenicima Općinske uprave. Edukacija osoblja o konkretnim prednostima i izazovima digitalne transformacije može značajno doprinijeti stvaranju pozitivnog odnosa prema promjenama. Organizacija radionica, obuka i redovnih informacija o koracima u procesu transformacije igraju ključnu ulogu u podsticanju angažmana zaposlenika.

Drugo, postizanje potpune uključenosti svih službi Općine u proces digitalne transformacije od suštinskog je značaja. Otvoren dijalog i aktivna razmjena informacija između različitih organizacionih jedinica Općine trebaju biti ohrabrivani kako bi se osigurala dosljednost u primjeni digitalnih rješenja.

Holistički pristup i jasno definirane vrijednosti, takođe, su ključni za usklađivanje organizacijske kulture s ciljevima digitalne transformacije. Osim toga, dinamičan i prilagodljiv iterativni proces implementacije presudan je za uspjeh. Redovno praćenje i evaluacija omogućavaju brzo reagovanje na izazove tokom transformacije, čime se održava visok nivo efikasnosti.

Naposlijetku, razvoj konkretnih programa i inicijativa za podršku digitalnoj inkluziji izuzetno je važan. Fokus na obezbjeđivanju pristupa tehnologijama za sve građane, uključujući i ranjive grupe, ključan je za uspješnu implementaciju digitalnih rješenja. Održavanje fokusa na građane kao krajnje korisnike ostaje ključno na putu ka digitalnoj transformaciji, a redovita obaveza prilagođavanja i obuke zaposlenika pridonose ostvarivanju ovog cilja. Općina Vareš ima stvarnu priliku da postane uzor u pružanju efikasnih i inovativnih usluga svojoj zajednici kroz dosljednu posvećenost digitalnoj transformaciji.

Upotreba Informaciono komunikacionih tehnologija (IKT) je, takođe, omogućila javnoj upravi da donosi brze političke odluke zasnovane na podacima i analitikama prikupljenim uz upotrebu današnjih web online platformi i da kreira elektronske usluge zasnovane na stvarnim potrebama korisnika (stanovništvo, poslovna zajednica i civilno društvo).

E-Uprava se može definisati kao upotreba IKT-a za pružanje efikasnih usluga građanima, preduzećima ili javnim ustanovama na području Općine Vareš, putem različitih elektronsko komunikacijskih sredstava, poput interneta, mobilnih pametnih uređaja, web kioska, bežičnih uređaja i sl. Tehnološke mogućnosti koje nudi e-Uprava još uvijek nisu na najvišem mogućem nivou kada govorimo o pružanju e-usluga od strane Općine Vareš, posebno u domenu komunikacije između javne uprave i građana (G2C) i javne uprave i preduzeća (G2B).

Međutim, vrlo je važno za današnje društvo, uključujući i tranzicijske zemlje poput BiH, da omoguće korisnicima (građanima, preduzećima i organizacijama) da što u kraćem roku i uz što manje izdatke dobiju traženu uslugu.

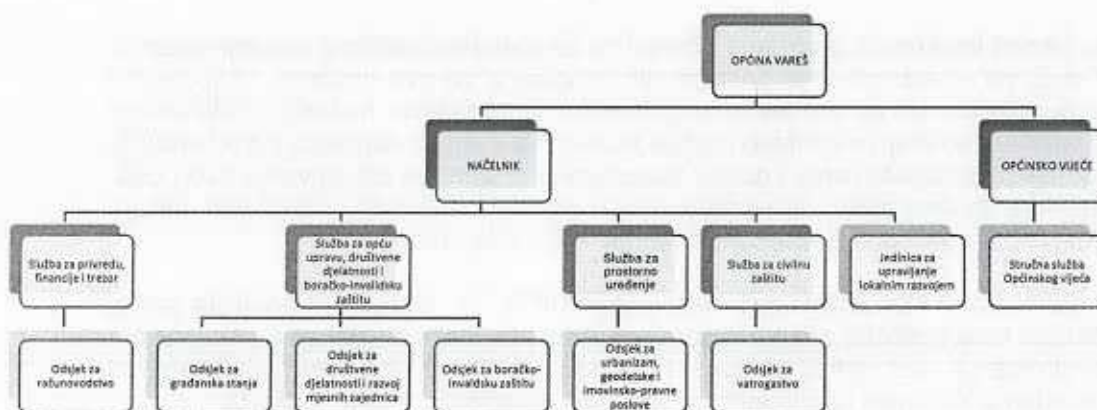
Stoga je bitno identificirati u kojoj se mjeri Općina Vareš (kao što je upotreba IKT tehnologija od strane svih organizacionih jedinica Općine) razvija, kako se postojeća IKT infrastruktura održava i nadograđuje, koji je nivo obučenosti javnih službenika (znanje, vještine i eng. know how) i koje su potrebe za daljom nadogradnjom internih kapaciteta kao što je obuka i razmjena znanja i primjera dobre prakse.

2.1. OPĆI PODACI O OPĆINSKOJ ADMINISTRACIJI

Poslovi lokalne samouprave i upravni poslovi iz djelokruga Općine obavljaju se unutar jedinstvenog općinskog organa uprave, odnosno u okviru tri općinske službe uprave: Služba za prostorno uređenje, urbanizam, privredu i financije, Služba za opću upravu, društvene djelatnosti i boračko-invalidsku zaštitu i Služba za civilnu zaštitu.

Općinsko vijeće Vareš je zastupničko tijelo građana koje odlučuje u okviru svojih nadležnosti i odgovornosti. Vijeće radi u skladu sa Ustavom, Zakonom, Statutom Općine i Poslovníkom o radu Općinskog vijeća Vareš. Općinsko vijeće Vareša ima 19 vijećnika. Općina ima 26 mjesnih zajednica, od kojih su 24 aktivne.

Općina ima uslužni centar koji je osnovan u okviru projekta Governance Accountability Project (GAP) a financiran je od strane USAID-a, SIDA-e i Vlade Kraljevine Holandije. Centar ima matičara, protokol, referenta za privredu, referenta za boračko-invalidsku zaštitu, geometra u okviru dijela za urbanizam i info desk za sve informacije građana. Unutrašnja organizacija Općinske uprave Vareš prikazana je na Slici 1.

Slika 1: Organigram Općine Vareš

3. KORIŠTENA METODOLOGIJA

Analiza digitalne spremnosti je korištena kao dijagnostički alat koji je predstavljao osnov za razvoj preporuka za identifikaciju strateških projekata s ciljem unaprjeđenja digitalne spremnosti Općinske uprave. Primjena metodologije je bila praćena potrebnim prilagođavanjem kroz temeljnu reviziju upitnika na široko prepoznatom alatu "Procjena spremnosti digitalne vlade" Svjetske banke koji je prilagođen javnim institucijama u BiH od strane UNDP-a. U tom procesu, posebna pažnja je posvećena usklađivanju metodologije s specifičnim zahtjevima USAID LGAA projekta. Bitno je napomenuti da je USAID LGAA učinio korak dalje u ovom procesu, stavljajući dodatni naglasak na jedan od ključnih segmenata - "pružanje usluga". Ovaj segment se prepoznaje kao posebno značajan za ostvarivanje ciljeva projekta.

Revizija upitnika provedena je s ciljem da bolje reflektuje dinamiku i specifičnosti "pružanja usluga" u lokalnoj samoupravi. USAID LGAA je prepoznao važnost ovog segmenta, s obzirom na to da kvaliteta usluga direktno utiče na zadovoljstvo građana i efikasnost lokalne administracije.

Stavljanjem većeg fokusa na "pružanje usluga", USAID LGAA pokazuje proaktivni pristup u prepoznavanju ključnih elemenata koji doprinose uspjehu identifikacije strateških projekata. Ovaj prilagođeni pristup omogućava da se evaluacija sprovede na najefikasniji način, uzimajući u obzir konkretne potrebe lokalne zajednice i pridonoseći daljem unapređenju usluga koje pruža lokalna samouprava.

Time, fokus na "pružanju usluga" postaje integralni dio šire strategije, obezbjeđujući da rezultati budu relevantni, tačni i odražavaju stvarnu sliku efikasnosti i uticaja projekta na lokalnoj razini. Ovaj pristup, takođe, omogućava bolje razumijevanje izazova i mogućnosti u vezi sa pružanjem usluga, što je od suštinskog značaja za dalje usmjeravanje i poboljšanje rada lokalne uprave.

Drugim riječima, dobijeni zaključci o stanju digitalne spremnosti Općinske uprave Vareš predstavljaju pretpostavku za definiranje prioriteta projekata (poglavlje 4.), definiranje strateških ciljeva same Strategije digitalnog razvoja 2024-2028. god. kao i pripadajućeg Akcionog plana za period 2024-2026 godina, čija realizacija će povećati nivo digitalne spremnosti Općine Vareš, te posljedično povećati zadovoljstvo korisnika uslugama koje Općina pruža.

4. PROVOĐENJE ANALIZE DIGITALNE SPREMNOSTI OPĆINSKE UPRAVE VAREŠ

U ovoj fazi je provedena sveobuhvatna analiza procesa, relevantnih propisa na snazi i postojećih IT kapaciteta, te su doneseni osnovni zaključci o trenutnom nivou digitalne zrelosti i spremnosti Općinske uprave Vareš. Analiza je obuhvatila niz istraživačkih pristupa i to:

Desk review – ova metoda je podrazumijevala pregled dostupnih dokumenata i podataka relevantnih za Općinu Vareš. Na bazi provedenog pregleda dostupnih podataka i informacija, kreirani su osnovni zaključci o institucionalnom okviru digitalne transformacije Općinske uprave.

Analiza dokumenata (document analysis) – provedeno je kvalitativno istraživanje analize internih dokumenata Općinske uprave na bazi kojeg su doneseni određeni zaključci po pojedinim oblastima digitalne transformacije.

Prikupljanje primarnih podataka korištenjem metode polustrukturiranog intervjua – u ovoj fazi su intervjuirani svi relevantni uposlenici Općinske uprave s ciljem produbljivanja saznanja o nivou digitalne spremnosti po svakoj identificiranoj oblasti digitalne transformacije.

Procjena digitalne spremnosti je temeljena na sveobuhvatnom upitniku organiziranom oko devet različitih stubova digitalne transformacije prikazanih na Slici 2. koji predstavljaju temelje digitalne uprave i to:

Menadžment – razmatra strategije, mape puta, kao i organizacionu i upravljačku strukturu za digitalnu transformaciju. Aspekt menadžmenta procjenjuje koliko je vjerovatno da će proces digitalne transformacije institucije biti uspješan, a sastoji se od procjene slijedećeg: vizije digitalne transformacije, indikatora digitalne transformacije, plana digitalne transformacije, koordiniranja digitalnom transformacijom i kolaboracije s ostalim dijelovima institucije, svijesti i podrške uprave/izabranih zvaničnika, te budžeta za digitalnu transformaciju.

Pružanje usluga JLS - ispituje konsultiranje i sudjelovanje korisnika u dizajnu i razvoju digitalnih ili e-usluga za sve korisničke skupine (npr. državljani, stanovnici, kompanije i državni službenici).

Interni procesi - razmatra interne procese u JLS za digitalnu transformaciju. Ovo je često najzanemareniji aspekt digitalne transformacije i može značajno uticati na (ne)uspjeh programa ili projekta.

Organizacijska kultura i vještine uposlenika - razmatra se stanje ljudskih kapaciteta unutar jedinice lokalne samouprave, i to: stručnjaka za digitalizaciju i osoblja administracije u pogledu IKT pismenosti.

Tehnološka infrastruktura - razmatra standarde tehnološke infrastrukture, dizajn i implementaciju za digitalnu upravu, kao i definiranje digitalne platforme i usluga, standarda i interoperabilnosti, upravljačke informacione sisteme i druge zajedničke platforme.

Upravljanje infrastrukturom podataka - razmatraju se javni podaci, njihova dostupnost, struktura, povezani standardi i protokoli razmjene, kao i politike.

Cyber sigurnost, privatnost i otpornost - razmatra sigurnost i upravljanje kontinuitetom poslovanja kako bi se osigurala cyber sigurnost, privatnost, autentičnost, integritet i otpornost digitalne uprave na sve nedefinirane rizike, prijetnje, katastrofe i pandemije.

Pravni osnov - bavi se faktorima zakonodavstva i regulative koji djeluju kao podrška digitalnoj upravi i digitalnoj ekonomiji.

Inovacijski ekosistem - razmatraju se vanjski faktori koji mogu podržati program digitalne uprave i njenu provedbu.

Slika 2. Stubovi digitalne transformacije u upitniku

Na temelju provedenog primarnog istraživanja, koje je pružilo dragocjene podatke o digitalnoj spremnosti Općinske uprave u svakoj od navedenih oblasti digitalne uprave, zaključujemo da je pristup istraživanju bio temeljit i sveobuhvatan. Korištena metoda triangulacije, koja kombinira podatke iz različitih izvora i primjenjuje više metoda kako bi se povećala kredibilnost i valjanost nalaza, doprinijela je dubokom razumijevanju digitalne spremnosti Općinske uprave.

Detaljni zaključci izvedeni su na osnovu pažljive analize prikupljenih podataka, pružajući jasnu sliku nivoa digitalne spremnosti u različitim sektorima digitalne vlade. Ovi zaključci služe kao osnova za dalje razumijevanje izazova i potreba Općinske uprave u procesu digitalne transformacije.

U narednim poglavljima, pružit će se precizan pregled rezultata po pojedinim oblastima digitalne uprave, čime će se omogućiti preciznija identifikacija jačih i slabijih tačaka, kao i potreba za budućim unapređenjima. Ovakav pristup ne samo da omogućava transparentnost u ocjenjivanju digitalne spremnosti Općinske uprave, već takođe služi kao temelj za razvoj strategija i akcijskih planova koji će podsticati dalji napredak i usklađenost s digitalnim standardima.

Zaključno, provedeno istraživanje pruža temelj za informirane odluke i aktivnosti, čime se stvara put prema efikasnijem i modernijem pristupu upravljanju u lokalnoj zajednici kroz implementaciju digitalnih inovacija.

Pored navedenog, zaključci su validirani provođenjem dodatnih intervjuva i radnih sastanaka sa predstavnicima Općinske uprave.

5. ANALITIČKI PREGLED PROCJENE DIGITALNE SPREMNOSTI

Kako je već navedeno u poglavlju 2.1. prema usvojenom metodološkom okviru, temelji digitalne javne uprave su podijeljeni u 9 kategorija ili indikatora koji su navedeni u dijelu opisa metodologije.

Svaka oblast je procijenjena nizom pitanja koji su u procesu prikupljanja odgovora usaglašeni sa odgovornim osobama Općinske uprave rezultirajući indeksom digitalne spremnosti Općine za svaku od oblasti. Bitno je napomenuti da potvrdni odgovori ističu prednosti i mogućnosti konstantnog razvoja, dok negativni odgovori omogućavaju određivanje prioriteta i oblasti budućeg angažmana Općine u domenu digitalne transformacije (Tabela 1).

Tabela 1: DTPA analiza za Općinu Vareš

Oblast	Indeks	Ukupan broj odgovora DA	Ukupan broj odgovora NE	Ukupan broj odgovora "Informacija nije dostupna"
Menadžment	0.60	1	4	0
Pružanje usluga JLS	1.14	4	3	0
Interni procesi	1.80	5	0	0
Organizacijska kultura i vještine zaposlenih	1.00	2	2	0
Tehnološka infrastruktura	1.12	10	7	0
Upravljanje infrastrukturom podataka	1.00	6	4	0
Cyber sigurnost, privatnost i otpornost	0.58	4	8	0
Pravni osnov	1.29	5	2	0
Inovacijski ekosistem	1.20	4	1	0

Pregledom broja odgovora "Da" i "Ne", procjena digitalne spremnosti Općine Vareš prema indikatorima pokazuje da "Tehnološka infrastruktura" ima najviše pozitivnih odgovora (10), dok najviše negativnih odgovora ima "Cyber sigurnost, privatnost i otpornost" i to (8). Nadalje, rezultati na vrijednosti na skali od 0 do 3 pokazuju da pet oblasti imaju indeks iznad (1) i to "Interni procesi" (1,8), "Pravni osnov" (1,29), "Inovacijski ekosistem" (1,20), "Pružanje usluga JLS" (1,14) i "Tehnološka infrastruktura" (1,12). Dvije oblasti imaju istu vrijednost indeksa (1) i to "Organizacijska kultura i vještine zaposlenih" i "Upravljanje infrastrukturom podataka" (1,00), dok su ostale oblasti ispod vrijednosti indeksa (1). Najlošiji su indeksi iz oblasti "Menadžment", (0,60) i "Cyber sigurnost, privatnost i otpornost" (0,58). Evidentno je da organizacione jedinice zajedno sa upravom Općine Vareš imaju prostora za intervenciju u okviru svakog od indikatora u cilju

dostizanja maksimalne vrijednosti indeksa (3) te je neophodno identifikovati prioritete djelovanja na bazi podindikatora svakog navedenog indikatora, Slika 3.

Slika 3: Ocjena digitalne spremnosti Općine Vareš po oblastima

Na osnovu analize numeričkih vrijednosti digitalne spremnosti Općine Vareš (Slika 3.), u nastavku su predstavljeni detaljni zaključci o identificiranom stanju po svakoj od oblasti E-uprave sa posebnim osvrtom na Indeks digitalne spremnosti prema oblastima/indikatorima.

5.1. MENADŽMENT

Vizija digitalne transformacije Općinske uprave Vareš veoma je važan dio mehanizma digitalizacije poslovnih procesa, te predstavlja jedan od prvih preduslova da jedna JLS postane dio digitalne zajednice u BiH. Što se tiče upravljačke strukture Općine ona podržava u potpunosti savremene IKT projekte ali je identifikovan nedostatak konkretnog strateškog dokumenta koji definiše viziju digitalne transformacije kao i akcionog plana ili mape puta koji podržavaju viziju digitalnog razvoja.

Obzirom da ne postoji strateški dokument koji se bavi digitalnom transformacijom zaključujemo da je izrada Strategije digitalnog razvoja Općine Vareš u sklopu USAID LGAA projekta itekako opravdana.

Strategija integriranog razvoja 2017–2026. godine kao ključni strateško-planski dokument Općine Vareš opreacionalizirana je kroz dokumente okvirnog budžeta/proračuna (DOB/P) za period 2022. – 2024. i 2024. – 2026. Godišnji proračun Općine za relevantne kalendarske godine je dostupan na web stranici Općine.

Strategija, usvojena 2016. godine, dijelom obrađuje početne korake digitalizacije uprave, uzevši u obzir da u to vrijeme digitalna transformacija nije još uvijek dobila na važnosti.

Na Internet stranici postoje linkovi na kojima se nalaze općinski propisi na jednom mjestu. Primjećuje se da u Općini nije uspostavljen sistem za upravljanje i monitoring IT projekata koji podrazumijevaju veću upotrebu dokaza i podataka koji se prikupljaju tokom

implementacije projekata. Također, nije uspostavljen sveobuhvatan i dostupan prikaz svih tekućih digitalnih inicijativa (mapa IT projekata kao i projekata digitalizacije) kako bi se izbjegla duplikacija sistema i setova podataka. Općina je kroz ISO standard 9001: 2015 i finansijski informacijski sistem uspostavila osnovni okvir za evaluaciju i mjerenje rezultata svih IT projekata.

U lokalnoj upravi nije sistematizovan Odsjek za informaciono-komunikacione tehnologije (IKT). U okviru Službe za društvene djelatnosti sistematizovano je i popunjeno jedno radno mjesto, Stručni saradnik za informacione tehnologije. Nedostatak proračunskih sredstava je osnovni razlog izostanka snažnije organizacijske posvećenosti IKT poslovima.

Preporuke:

- Usvojiti strateški dokument koji će voditi proces digitalne transformacije u Općini Vareš, uključujući i pripadajući Akcioni plan i izvršiti integraciju planiranih aktivnosti u DOB/P i trogodišnji plan rada Općine.
- Pratiti realizaciju Strategije digitalnog razvoja putem Izvještaja o radu Općinskog načelnika i Općinskog vijeća.
- Strateške projekte Strategije digitalnog razvoja predstaviti donatorima u BiH.

5.2. PRUŽANJE USLUGA JLS

Općina Vareš je putem zvanične web stranice <https://vares.info/> uspostavila jedinstvenu tačku pristupa za dobijanje informacija za stanovništvo, privredu i nevladin sektor. Web stranica ne posjeduje funkcionalnosti za pružanje e-usluga, zasnovanih na principima „sve na jednom mjestu“ i „bez pogrešnih vrata“.

Sofisticiranost e-usluga ocjenjuje se na osnovu procjene razvijenosti dvadeset e-usluga (eng. e-service) kao bazičnog modela za određivanje sofisticiranosti servisa. Na osnovu ovog modela ustanovljava se nivo sofisticiranosti usluga koji ide od osnovnog nivoa dostupnosti informacija (nivo 1), pa do najvišeg nivoa personalizacije (nivo 5).

Nivo sofisticiranosti e-usluga u Općini Vareš je na "Nivou 1"- Elektronski je dostupna samo informacija o usluzi (npr. opis postupka)". Načelnik kao i rukovodioci službi sa građanima i privrednom zajednicom ostvaruju direktnu komunikaciju (usmeno, pismeno, mail, telefon) što donekle omogućava prikupljanje informacija i inicijativa za razvoj e-usluga.

Na web stranici Općine nije uspostavljen modul za direktnu online komunikaciju korisnika sa upravom u smislu slanja primjedbi, prijedloga, pohvala kao što su e-servisi npr. e-citizen, e-dijaspore, 48 ili 72 sata. Takođe, ne postoji online forma na web stranici preko koje je moguće poslati email ili ostvariti drugi vid elektronske komunikacije.

Kanali komunikacije koji se koriste u međusobnoj interakciji na relaciji Općina Vareš - korisnik su Radio Bobovac i njegov portal (<https://radiobobovac.com/portal/>) kao i službeni Facebook nalog Općine. Promovisanje digitalne inkluzije i osiguravanje da svi ljudi, uključujući ranjive skupine, mogu pristupiti novim tehnologijama nije na zadovoljavajućem nivou.

Obzirom da Općina Vareš većinom obuhvata ruralna područja nisu preduzeti koraci da se e-usluge analiziraju uzimajući u obzir dostupnost, geografsku pokrivenost, digitalno naspram fizičkog korištenja usluge. Općinska administracija vrši monitoring/analizu statističkih podataka o pružanju usluga prema građanima i poslovnoj zajednici na

godišnjem nivou. Statistički podaci u vidu izvještaja u pdf formatu se objavljuju na web stranici Općine.

Preporuke:

- Uspostaviti novi web portal Općine sa funkcionalnošću pružanja agilnih i pristupačnih e-usluga.
- Uspostaviti e-usluge (e matičar, e -citizen, e kalkulator), razviti kanale komunikacije za promociju prema korisnicima usluga i prilagoditi ih osobama sa invaliditetom.
- Prilikom razvoja e-usluga primijeniti princip korisnički orijentisanog dizajna.
- Implementirati različita pametna rješenja s ciljem poboljšanja života i pružanja usluga građanima (pametne klupe, informacijski sistem za upravljanje otpadom za građanstvo, aplikacija turizma, E-kalkulator, display za obavještanje, E-matičar i sl.).
- Uspostaviti modul za direktnu on-line komunikaciju korisnika sa institucijom/JLS u smislu slanja primjedbi, prijedloga, pohvala.
- Izvršiti digitalizaciju građe u ustanovama kulture.
- Uspostaviti mehanizme/web-platfomu za uključivanje građana, poslovne zajednice, organizacija civilnog društva, korisnika iz ruralnih područja kao i osoba sa posebnim potrebama/invaliditetom u proces skupljanja funkcionalnih zahtjeva i dizajniranje korisnički orijentiranih usluga.
- Razviti portal otvorenih podataka (eng. Open data portal)

5.3. INTERNI PROCESI

Unapređenje internih procesa na području Općine Vareš nije obuhvaćeno strategijama i pripadajućem akcionim planom za reformu javne uprave u nadležnosti PARCO iz razloga što su njome obuhvaćeni viši administrativni nivoi uređenja u BiH.

Rad javne uprave Općine Vareš certificiran je ISO 9001:2015 standardom (sistem upravljanjem kvalitetom), a redovnom sistematskom recertifikacijom ovoga standarda se obezbjeđuje kontinuirano unapređenje poboljšanja kvaliteta i pružanja usluga. Informacioni sistem za upravljanje dokumentima (DMS- "DocuNova") je u upotrebi u radu Općinske administracije i to samo modul pisarnice kao i poseban modul za finansijsko poslovanje (FiNova). Općina koristi informacioni sistem izvještavanja o mjerenju učinka, koji omogućava da rukovodioci prate pokazatelje uspješnosti ostvarenja ciljeva, uključujući i finansijske parametre ali je ta procedura ograničena samo na Matični ured (DataNova) i Službu finansija (FiNova) dok ostale službe Općinske uprave ne koriste funkcionalnosti aplikacija. Općina pribavlja informacije potrebne za realizaciju određene usluge po službenoj dužnosti od drugih institucija na višim administrativnim nivoima (MUP-om, IDDEEA-om u vezi digitalizacije matičnih knjiga).

Preporuke:

- Implementirati najnoviju verziju ISO 27001 (međunarodni standard za upravljanje bezbjednošću informacija).
- Postojeći DMS sistem pustiti u produkciono okruženje u smislu da ga koriste sve službe u upravi.
- Izvršiti digitalizaciju i arhiviranje papirnih dokumenta iz arhive Općine.

- Uspostaviti informacijski sistem procjene rizika o mjeranju učinka, koji omogućava da rukovodioci prate pokazatelje uspješnosti ostvarenja ciljeva, uključujući i finansijske parametre
- Implementirati digitalizaciju poslovnih procesa u cilju poboljšanja sposobnosti prikupljanja, analize i dijeljenja podataka uz upotrebu novih IKT tehnologija.
- Izraditi elektronski registar Općinske imovine.
- Implementirati mehanizme elektronske razmjene podataka za ostvarivanje svih e-usluga u skladu sa okvirom interoperabilnosti u BiH.

5.4. ORGANIZACIJSKA KULTURA I VJEŠTINE UPOSLENIKA

Digitalna transformacija procesa u nekoj instituciji nije samo tehnološko pitanje, jer sama tehnološka promjena zahtijeva niz drugih prilagođavanja, od onih vezanih za organizacionu kulturu, do promjena u vještinama zaposlenika. Drugim riječima, samo ulaganje u tehnologiju nije dovoljno ako uposlenici ne posjeduju znanje i vještine koje su im potrebne da izvuku najveću vrijednost od implementiranih digitalnih alata. Pitanje usvajanja i prihvatanja tehnologije od strane uposlenika u organizaciji se smatra značajnim prediktorom uspjeha same implementacije mjera digitalne transformacije.

U tom kontekstu, bitno je napomenuti da uspješna digitalna transformacija uključuje jasno strateško opredjeljenje menadžmenta kao i definisanje potrebnih vještina zaposlenika za digitalnu transformaciju, kao i sistema obuke, a što rezultira uspješnim procesom digitalne transformacije. Općina Vareš ne raspolaže sa osobljem koje je obučeno i kvalifikovano da provede Strategiju digitalnog razvoja. Broj takvog osoblja je ograničen zbog nepostojanja sistematizovanog Odsjeka za IKT kao i nedostatka budžetskih sredstava.

Općina stimuliše zaposlenike da pohađaju specijalističke obuke, međutim, istovremeno je potrebno raditi na nadogradnji specijalizovanih vještina za projekte digitalne transformacije.

Opis poslova u Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji za jednog IT uposlenog (Stručni saradnik za informacione tehnologije) u Službi za društvene djelatnosti ne definišu zadatke koji se očekuju od uposlenika kada su u pitanju potrebne poslovne i digitalne vještine. Važeći Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji osim dijela koji se odnosi na poznavanje rada na računaru, ne propisuje obavezu da zaposleni posjeduju specijalistički sertifikat relevantan za proces digitalne transformacije.

Općina nije donijela sistematičan plan obuka za digitalnu transformaciju, uključujući interne i obuke koje pružaju javne agencije ili privatne kompanije. Za snažniji angažman na procesima digitalizacije servisa koje Općina može da pruža građanima i poslovnoj zajednici u potpuno elektronskom obliku potreban je dodatni angažman na obukama iz oblasti vođenja IKT projekata, te razmjeni iskustava i primjera dobre prakse sa drugim javnim administracijama u BiH.

U proteklom trogodišnjem periodu općina je na provedbi pojedinih projekata iz oblasti digitalizacije (DMS) i održavanju postojećih IKT sistema angažovala eksterne IT stručnjake.

Preporuke:

- Napraviti Plan obuka iz oblasti digitalne transformacije (Identifikovati ciljne obuke zaposlenika o načinu pružanja korisničko orijentisanih usluga, unapređenju digitalnih vještina i unapređenju procesa digitalne transformacije).

- Donijeti izmjene i dopune ili potpuno novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji u smislu uvođenja novih pozicija ili dorade opisa poslova postojećih radnih mjesta koja se odnose na projekt menadžment, digitalnu transformaciju i sigurnost informacionih sistema.

5.5. TEHNOLOŠKA INFRASTRUKTURA

Tehnološka infrastruktura kao stub digitalne transformacije tretira suštinska pitanja digitalne transformacije analizirajući konkretnu infrastrukturu i sisteme bez kojih je izlišno govoriti o digitalno-transformiranoj instituciji. Procjena institucije u ovoj sekciji započinje analizom korištenja radnih stanica, servera, mrežne infrastrukture, komunikacijskih mreža, korištenih softvera i platformi na kojima su zasnovani korišteni softveri. Dalja procjena institucije u ovoj oblasti nastavlja se kroz analizu postojanja ključnih evidencija/registara u digitalnoj formi i postojanja pripadajućih e-usluga. Jako je važno u ovoj oblasti analizirati postojeće softvere i pripadajuće platforme sa aspekta njihove međusobne kompatibilnosti i osiguranja neophodnih preduslova za njihovu međusobnu integraciju, odnosno razmjenu elektronskih podataka, kako između tih registara međusobno, tako i sa registrima drugih institucija na različitim nivoima vlasti u BiH. Server sala je uspostavljena u zgradi Općinske uprave i u njoj su instalirane standardne funkcionalnosti i to: vatrodojava, klima, ventilacija i UPS. Nedostaju određene komponente kao što je kontrola pristupa, video nadzor, rezervno napajanje, statički pod, ovlaživač prostora kao i senzori za mjerenje temperature u server sali.

Općinske službe održavaju sve uspostavljene elektronske registre. Podatkovni centar je razvijen i hardver je instaliran ali nisu ispunjeni tehnološki zahtjevi u smislu postojanja viška funkcionalno istih elemenata u hardverskim jedinicama radi pojačane sigurnosti njihovog funkcionisanja tj. redudancije. Implementirana kritična IKT infrastruktura u Općini nije uslovljena korištenjem određene opreme tj. primijenjen je princip otvorenosti za opremu koja zadovoljava minimalne tehničke karakteristike. Implementirano je sigurno i pouzdano čvorište podatkovnog centra koje podrazumijeva instalirane 3-layer mrežne uređaje (DMZ zonu, Trust i Untrust područja).

Potrebna je konsolidacija hardverske opreme u smislu obnavljanja sa novijim verzijama, naročito serverske infrastrukture. Aplikativna rješenja i antivirusne zaštite koje funkcionišu u okviru rada podatkovnog centra te ostale aplikacije su licencirane. Postoji problem sa starim verzijama operativnog sistema koji su na pojedinim radnim stanicama izašle iz garantnog perioda i ne podržavaju podršku kod ažuriranja softvera. U tom smislu potrebna su licenciranja operativnog softvera u smislu nadogradnje na novije verzije. Infrastruktura za backup podataka je uspostavljena, međutim, potrebno je izraditi proceduru za slučaj incidenta. Disaster recovery lokacija za oporavak informacionog sistema nije uspostavljena.

Dokument koji definira plan kontinuiteta poslovanja (eng. Business Continuity Plan) nije izrađen. Cjelokupna komunikacija u slučaju pojavljivanja računarskog incidenta između IT osobe i ostalih zaposlenih odvija se usmeno ili uz pomoć e-maila i telefona. Virtuelizacija se koristi u radu data centra, s tim da je neophodno uraditi analizu troškova s ciljem uštede novčanih sredstava za licenciranje.

Općina koristi standard XML za razmjenu podataka i osiguranje interoperabilnosti. Za pojedinačne specijalizovane i razvijene aplikacije izvorni kod nije u vlasništvu Općine. Implementirani su servisi za upravljanje mrežnim resursima i korisničkim ovlaštenjima (Active Directory-ja) za cca. 50 korisnika uprave.

Uspostavljen je katalog internih aplikacija i regulisan Pravilnikom o korišćenju informacionih sistema kao i Pravilnikom o sigurnosti upotrebe informacionih sistema. Nije

uspostavljen zajednički portal za digitalnu upravu koji služi kao frontalno korisničko okruženje.

Općina posjeduje infrastrukturu za uspostavu help desk-a (telefonska linija, e-mail kontakt, evidencija poziva) ali ne postoji adekvatno softversko rješenje. Evidencije prijave i onih riješenih na help desk-u se ne vodi od strane odgovornih osoba. Jedinstvena upravna sabirnica i integracija sa bazičnim registrima (eng. Government Service Bus) različitih izvora podataka za potrebe servisnih aplikacija nije uspostavljena. Aplikativni programski interfejs (API) nije standardizovan za pružanje online usluga. Trenutno se ne koriste inovativne tehnologije kao što su usluge u oblaku (eng. Cloud services), pametna rješenja (eng. Smart solutions), internet stvari (eng. Internet of Things), blockchain ili vještačka inteligencija (eng. Artificial intelligence).

Preporuke:

- Obezbjediti hardver, softver i opremu za kontrolu pristupa, videonadzor, pomoćno napajanje, ovlaživač prostora kao i senzore za mjerenje temperature u server sali.
- Izvršiti analizu mogućnosti upotrebe eksternih resursa viših administrativnih nivoa vlasti (centralni data centar, SSO, e-plaćanje, personalno poštansko sanduče).
- Izvršiti konsolidaciju postojeće opreme kao što su serveri, standardizovane radne stanice, L3 mrežni uređaji, mrežni servisi za kontrolu pristupa i zaštitu.
- Izvršiti licenciranje radnih stanica na najnoviju verziju operativnog sistema.
- Uspostaviti disaster recovery proceduru.
- Izvršiti konsolidaciju server sale sa najnovijom verzijom hardvera i softvera.
- Uspostaviti infrastrukturu uz primjenu standarda interoperabilnosti za generisanje XML fajlova prijave/odjava za potrebe razmjene podataka sa institucijama sa kojima se razmjenjuju podaci po službenoj dužnosti.
- Prilikom raspisivanja javne nabavke obavezno tražiti od IT kompanija dostavljanje izvornog koda aplikacije.
- Kreirati i usvojiti plan kontinuiteta poslovanja (eng. Business Continuity Plan).
- Uspostaviti aplikaciju za elektronsku prijavu, praćenje i statistiku za potrebe rada help desk-a.
- Uspostaviti pisane procedure za sigurno i pouzdano čvorište podatkovnog centra u skladu sa ISO 27001 standardom.
- Koristiti modele za razmjenu podataka sa višim nivoima vlasti.
- U procesu pružanja e-usluga izvršiti analizu primjene tehnologije servisa u oblaku (eng. Cloud services), pametnih rješenja (eng. Smart solutions), internet stvari (eng. Internet of Things), pametnih gradova (eng. Smart City), blockchain-a ili vještačke inteligencije (eng. Artificial intelligence).

5.6. UPRAVLJANJE INFRASTRUKTUROM PODATAKA

Digitalna transformacija bilo koje institucije u velikoj se mjeri oslanja na svrsishodno upravljanje podacima. Sposobnost institucije da prikuplja, skladišti, analizira i razmjenjuje podatke upotrebom novih tehnologija ključna je za poboljšanje pružanja usluga i povećanja efikasnosti takve institucije. Uspjeh digitalne transformacije zavisi od kvaliteta uspostavljenih osnovnih registara koji omogućavaju instituciji da koristi i dijeli skup standardiziranih podataka sa drugim institucijama ili organizacijama, a u cilju povećanja

efikasnosti. Politika, standardi i smjernice za prikupljanje, skladištenje, dijeljenje, razmjenu i ponovnu upotrebu podataka regulisane su kroz upotrebu ISO:9001 standarda kao i kroz funkcionalnosti koje nudi finansijsko upravljanje i kontrola (FUK). Općina koristi knjige procesa za potrebe generiranja traga puta dokumentacije u upravi. Nije uspostavljena lista registara o osnovnim podacima o svakom registru koji se nalazi u nadležnosti Općine.

Putem web stranice Općina redovno objavljuje dokumente o javnim nabavkama. Uspostavljen je mehanizam pribavljanja informacija po službenoj dužnosti, tj. elektronski se koriste pojedini referentni podaci sa viših administrativnih nivoa u BiH (IDDEEA elektronske evidencije, poljoprivredni registar, registar korisnika boračko invalidske zaštite, baze podataka o zemljištu i katastru, registre nepokretne imovine kao registar svih isplata koje nisu vezane za budžet Općine kao što su stipendije i sl.).

Osnovni registri koji se tiču matičnih knjiga rođenih, vjenčanih i umrlih se dijele sa pravosudnim organima kao i MUP-om. Elektronsko ustupanje podataka uspostavljeno je za oblast trezorskog poslovanja, registracije privrednih subjekata i boračka pitanja. Općina nije omogućila pristup vlastitim registrima i aplikacijama privatnim kompanijama i organizacijama civilnog društva. Setovi podataka se ne objavljuju na portalu otvorenih podataka (eng. Open data) jer isti nije uspostavljen.

Preporuke:

- Izraditi i provoditi proceduru za upravljanje podacima.
- Uspostaviti listu elektronskih registara iz nadležnosti Općine, prema važećim standardima interoperabilnosti.
- Implementirati dvosmjernu elektronsku razmjenu podataka sa stanovništvom i poslovnom zajednicom za podatke od javnog interesa (javne nabavke, uposlenici, transferi i subvencije i sl.).
- Razmjenjivati podatke sa institucijama od kojih se pribavljaju podaci po službenoj dužnosti uz upotrebu standarda okvira interoperabilnosti.
- Potpisati protokole i definirati tehničke standarde za elektronsku razmjenu podataka sa institucijama od kojih se podaci pribavljaju po službenoj dužnosti.
- Uspostaviti elektronsku razmjenu podataka između javnih institucija (G2G) na teritoriji Općine.
- Osigurati softver za upravljanje ljudskim potencijalima (HR).
- Donijeti procedure za upravljanje podacima kako bi elektronski registri koji se nalaze u vlasništvu Općine postali kompatibilni sa centralnim elektronskim registrima viših nivoa vlasti.

5.7. CYBER SIGURNOST, PRIVATNOST I OTPORNOST

Sigurnost i upravljanje kontinuitetom poslovanja bilo koje institucije vitalni su elementi procesa digitalne transformacije. Stoga, procjena u ovoj oblasti tretira i nivo obučenosti osoblja po pitanju cyber sigurnosti i zaštite podataka, te sistema u općem smislu. U ovom segmentu smo detaljno analizirali plan kontinuiteta poslovanja, zatim protokol o odgovoru na računarske incidente, prijetnje, katastrofe, rizike, procjenu ranjivosti i različita penetracijska testiranja informacionih sistema, uključujući i socijalni inženjering.

U Općini Vareš nije uspostavljena posebna organizaciona jedinica za pitanja cyber sigurnosti, već je za ta pitanja zadužen IT ekspert. Usvojen je plan sigurnosti korištenja

informativnih sistema uprave. IT ekspert nema uspostavljenu saradnju sa višim administrativnim nivoima kada je u pitanju cyber sigurnost (CERT).

U Općini ne postoji sistematiziran način identifikacije kritičnih procesa, kritične infrastrukture i niti postoji osoba odgovorna za ova pitanja. Zbog nedostatka kadra veoma je upitno vrijeme odgovora u slučaju bilo kakvog kvara, incidenta, nesreće, prirodne katastrofe i sl. u cilju definiranja vremenskog okvira za koje se informativni sistemi mogu vratiti u produkciju. Ne postoji procedura koja definiše ciljano vrijeme oporavka informativnog sistema u slučaju bilo kakvog kvara, incidenta, nesreće, katastrofe. U planu obuka nije predviđena obuka od strane ovlaštenih i certifikovanih tijela iz oblasti cyber sigurnosti.

Hardverska zaštita od cyber sigurnosti (eng.Firewall) sa instaliranim Antivirus, Antispam, antimalware, antiphishing softverima je instalirana u server sali i u punoj je primjeni u radu informativnih sistema. Testna platforma za testiranje alfa i beta verzija aplikacija nije uspostavljena.

Nije uspostavljena ni infrastruktura sa naprednim uređajima za prevenciju i detekciju zlonamjernih upada. U cilju osiguranja visokog nivoa dostupnosti servisa nije uspostavljen cluster servera, linkova kao ni skretnice (eng.switch). Aplikativni softver i OS se redovno ažurira i ima obezbijeđenu zvaničnu podršku u smislu tehničke stručne pomoći ali postoje pojedine radne stanice sa operativnim servisom koji je izgubio zvaničnu podršku proizvođača iz razloga što mu je istekao garantni period.

Preporuke:

- Donijeti politike/smjernice/protokole iz oblasti cyber sigurnosti.
- Usvojiti dokument koji reguliše kritične procese, kritične infrastrukture i pripadajuće odgovorne osobe sa jasno definiranim ciljanim vremenom oporavka informativnog sistema u slučaju kvara, incidenta, nesreće, katastrofe i slično.
- Realizirati obuke iz oblasti cyber sigurnosti kod ovlaštenih i certifikovanih tijela u BiH.
- Prilikom raspisivanja javne nabavke od dobavljača zahtijevati testno okruženje za testiranje rada aplikacija u razvoju prije puštanja u rad u produkcijskom okruženju.
- Kreirati elektronsku evidenciju isteka roka licenci za operativni i aplikativni softver.
- Kroz evidenciju osnovnih sredstava u Odjeljenju finansija uspostaviti mehanizam obavještanja odgovornih IT osoba oko isteka roka licenci za operativni ili aplikativni softver.

5.8. PRAVNI OSNOV

Ova oblast procjene digitalne spremnosti podrazumijeva spremnost institucije na digitalnu transformaciju adresirajući pitanje zakonskih i drugih propisa relevantnih za digitalizaciju javnih usluga, odnosno u kojoj mjeri postojeće zakonodavno i institucionalno okruženje jeste ili nije podrška digitalnoj transformaciji javnih usluga. Digitalna transformacija podrazumijeva zdravo pravno i institucionalno okruženje koje predviđa poštivanje zakona o privatnosti podataka, digitalnom potpisu, digitalnoj identifikaciji, zaštiti korisnika usluga itd.

Da bi institucije mogle ostvariti puni potencijal digitalne transformacije usluga, neophodno je stimulirajuće zakonsko uređenje, odnosno potrebni su zakoni i propisi koji stvaraju pretpostavke za digitalizaciju pojedinih usluga. Donošenje neophodnih preduslova za provođenje zakona i drugih propisa koji regulišu pitanja elektronskog potpisa,

elektronskog identiteta i elektronskog dokumenta nisu u nadležnosti Općine. Oblast izdavanja kvalifikovanog digitalnog potpisa ne nalazi se u nadležnosti Općine nego viših nivoa vlasti i to kantona u FBiH, ali su preduslovi za upotrebu istog uspostavljeni.

Zakon o zaštiti ličnih podataka BiH koji se nalaze u evidencijama za koje je nadležna Općina se u potpunosti provode. Općinska administracija i službe ne raspolažu podacima oznake povjerljivosti „tajno“. Preduslovi za provođenje zakona i drugih propisa koji regulišu pitanje informacione sigurnosti su uspostavljeni ali je nedostatak IT kadra ograničavajući faktor zaštite kritične IKT infrastrukture. Usvojen je Pravilnik o sigurnosti korištenja informacionih sistema, međutim, potrebno je donijeti set procedura za pristup opremi, podacima i lokacijama gdje se oprema i podaci pohranjuju. Razrađena su pitanja iz oblasti upravnog postupka, kancelarijskog poslovanja, upravnih i administrativnih taksi, a radi pravno valjanog provođenja digitalne transformacije. Regulativa za upotrebu servisa u oblaku (eng.Cloud services), pametnih rješenja (eng.Smart solutions), internet stvari (eng.Internet of Things) , blockchain ili vještačke inteligencije (eng. Artificial intelligence) nije donesena.

Preporuke:

- Identificirati raspoloživost upotrebe tehnologije digitalnog potpisa, elektronskog identiteta i elektronskog dokumenta na višem nivou vlasti (ZE-DO kanton, FBiH).
- Primijeniti zakon o zaštiti ličnih podataka BiH na buduće e-usluge.
- Uskladiti procedure za pristup opremi, podacima i lokacijama gdje se oprema i podaci stacioniraju prema planiranim projektima digitalne transformacije.
- Pratiti propise viših nivoa vlasti po pitanju servisa u oblaku (eng.Cloud services), pametnih rješenja (eng.Smart solutions), pametnih gradova (eng. Smart city), internet stvari (eng.Internet of Things), blockchain-a ili vještačke inteligencije (eng. Artificial intelligence) i prilagoditi svoje interne akte po potrebi.

5.9. INOVACIJSKI EKOSISTEM

Dijalog i saradnja sa zainteresiranim stranama koje imaju značajnu ulogu u digitalnom ekosistemu doprinosi jačanju inovativne sposobnosti institucija i unapređenju ukupnog digitalnog ekosistema, te konačno i razvoju savremene digitalne ekonomije. Zainteresovane strane (stakeholders) relevantne za javnu upravu na njihovom putu digitalne transformacije i pružanje usluga novim generacijama jesu privatni sektor, univerziteti, centri za inovacije i preduzetništvo, organizacije i udruženja civilnog društva, investicione institucije i sl. Općina posjeduje potpisane sporazume ili memorandume o sporazumijevanju sa organizacijama civilnog društva i poslovnom zajednicom na teritoriji općine ali oni ne obuhvataju oblast digitalne transformacije.

Općina redovno organizuje javne rasprave kao i dijaloge sa relevantnim sudionicima digitalnog i inovacionog ekosistema s ciljem unapređenja saradnje, ali i ukupnog radnog okruženja. Općina redovno u godišnjem budžetu alokira sredstva za sudionike inovacionog ekosistema (civilno društvo i poslovni sektor), ali su ta sredstva nedovoljna za dio koji se tiče digitalnog razvoja. Općina je u periodu 2020-2023 godina. sarađivala sa USAID na projektu "Projekat pomoći lokalnoj upravi u BiH".

Preporuke:

- Uspostaviti poslovno-tehničku saradnju sa poslovnom zajednicom (javno-privatno partnerstvo) i civilnim društvom u oblasti digitalne transformacije.

- Uspostaviti dijalog sa poslovnom zajednicom kao i civilnim društvom na teme koje su od interesa za realizaciju projekata digitalne transformacije.
- Uspostaviti saradnju sa donatorima na pronalaženju podrške realizaciji mjera/projekata iz Strategije digitalnog razvoja Općine Vareš.

6. VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI SA INDIKATORIMA

VIZIJA

"Otvorena i učinkovita Općina koja pruža digitalne usluge po mjeri korisnika"

"MISIJA"

"Misija Općine Vareš usmjerena je prema postizanju statusa napredne i progresivne zajednice koja se ističe u području digitalne transformacije. Sa predanošću pružanju vrhunskih digitalnih usluga prilagođenih individualnim potrebama građana, Općina želi oblikovati suvremeno i pristupačno okruženje. Kroz promicanje transparentnosti, inovacija i suradnje, cilj je stvoriti dinamičnu zajednicu koja potiče aktivno sudjelovanje građana i njihovu uključenost te znatno unapređuje opću kvalitetu života u Općini Vareš."

Vizija digitalne transformacije Općine Vareš podrazumijeva naprednu i progresivnu zajednicu koja se ističe u digitalnoj transformaciji. Posvećenost se ogleda u pružanju digitalnih usluga vrhunske kvalitete, prilagođenih potrebama građana. Kroz transparentnost, inovacije i suradnju, gradimo moderno i dostupno okruženje koje potiče aktivno sudjelovanje građana, promiče njihovu uključenost te unapređuje ukupnu kvalitetu njihova života.

Otvorenost Općine Vareš podrazumijeva transparentnost u svim aktivnostima, pružajući javnosti jednostavan pristup informacijama o radu Općine. Kroz ovu transparentnost, gradi se povjerenje građana i potiče ih se na aktivno sudjelovanje u procesima odlučivanja.

Posvećenost Općine inovacijama odražava se u stalnom praćenju tehnoloških trendova i primjeni suvremenih rješenja kako bi se unaprijedile općinske usluge. Kroz kreativnost i tehnološki napredak, želi se osigurati da digitalne usluge Općine Vareš odražavaju najviše standarde kvalitete i učinkovitosti. Suradnja sa građanima, lokalnim poduzetnicima, institucijama i organizacijama na području Općine će biti ključna u ostvarivanju ovih ciljeva.

Sve ovo za rukovodstvo i upravljačku strukturu Općine predstavlja značajan izazov. Općinska uprava i ostale javne ustanove i preduzeća se suočavaju sa rastućom potražnjom građana i poslovne zajednice za online uslugama u cilju smanjenja troškova ali i skraćivanja vremena u kojem se može dobiti usluga. Shodno tome, administracija Općine Vareš se mora prilagoditi ubrzanom razvoju i masovnoj upotrebi IKT alata za dvosmjernu komunikaciju na relaciji javna uprava sa jedne strane i građani te poslovna zajednica sa druge. To uključuje primjenu preporuka koje su identifikovane u ovoj Strategiji kao podrška temeljnim promjenama u radu Općinske administracije. Te promjene će biti moguće samo ukoliko se sistematski počnu primjenjivati standardi i preporuke koje digitalna transformacija javne uprave nosi sa sobom naročito u dijelu digitalizacije poslovnih procesa i pružanja online usluga. Da bi digitalna transformacija bila moguća potrebno je da se sve organizacione jedinice prilagode promjenama i na osnovu zatečenog trenutnog stanja izvrše transformaciju radnih procesa baziranu na modernim web platformama i alatima. To bi trebalo pomoći Općinskoj administraciji da iskoristi prednosti koje danas nudi tehnologija na način da se poveća efikasnost, produktivnost i efektivnost pružanja usluga. Ovakav pristup bi u konačnici vodio ka poboljšanju kvaliteta javnih usluga. Ovo praktično znači da javna uprava treba da identifikuje sve

zainteresovane strane i poslovne procese u svome radu kako bi dizajnirali usluge prema potrebama stanovništva i poslovne zajednice uz korištenje savremenih IKT alata (usluga po mjeri korisnika). Javnost u današnje vrijeme masovne upotrebe društvenih mreža očekuje brže, lakše i istinski personalizovane usluge, spojene u integrirane gradivne blokove usluga, distribuirane prema korisnicima putem interneta na najjednostavniji i za njih razumljiv način.

6.1. STRATEŠKI CILJEVI

Strateški cilj 1: Unaprijediti digitalne usluge za građane i poslovnu zajednicu

Implementacija naprednih e-usluga predstavlja ključni korak u unaprijeđenju komunikacije između Općine Vareš i građana. Ovim se ciljem želi omogućiti brza, jednostavna i efikasna interakcija, čime će se građanima olakšati pristup različitim uslugama i informacijama koje pruža lokalna samouprava.

U sklopu ovog cilja, planira se razvoj e-servisa koji će dodatno optimizirati pristup uslugama i informacijama. Online aplikacije predstavljaju savremeno i praktično rješenje koje omogućuje građanima da koriste digitalne usluge Općine Vareš na bilo kojem mjestu i u bilo koje vrijeme. Ove aplikacije će biti osmišljene kako bi pružile intuitivno iskustvo korištenja, omogućujući građanima da brzo pristupe relevantnim informacijama i obave potrebne transakcije putem svojih mobilnih uređaja.

Ovaj sveobuhvatan pristup aktivnom uključivanju građana ne samo da jača demokratske vrijednosti, već i gradi povjerenje između vlasti i zajednice. Tako se doprinosi i ostvarenju cilja stvaranja otvorenog i transparentnog društva koje cijeni glas svakog pojedinca.

Paralelno s implementacijom novih usluga, uvodi se sistem prikupljanja povratnih informacija s ciljem stvaranja otvorenog kanala komunikacije između Općine i građana te Općine i poslovne zajednice sa druge strane. Ovaj sistem omogućuje građanima da izraze svoje stavove, prijedloge i ocjene u vezi sa pruženim uslugama. Redovno prikupljanje povratnih informacija omogućava kontinuirano praćenje zadovoljstva korisnika te prilagođavanje usluga prema njihovim potrebama.

Indikatori:

1.1.: Povećati indeks digitalne spremnosti u oblasti pružanje usluga sa 1,14 na 1,50.

Strateški cilj 2: Jačati transparentnost u radu općinskih institucija kroz pojačan angažman građana

Stalna predanost transparentnosti odražava se kroz sistemsko informisanje građana putem javnih izvještaja o svim relevantnim aktivnostima i projektima. Kako bi se građanima omogućilo da aktivno sudjeluju u procesima odlučivanja potrebno je implementirati inovativne online platforme. Ovi napredni digitalni alati pružaju slobodan pristup informacijama, olakšavaju dijalog između građana i vlasti te potiču širu participaciju u demokratskim procesima.

Ovim strateškim ciljem Općina Vareš stvara okruženje koje je ne samo digitalno napredno, već i prilagođeno potrebama građana. Kroz implementaciju sistema povratnih informacija, Općina želi postati još dostupnija, efikasnija i prilagodljivija, čime će građanima pružiti kvalitetnije iskustvo interakcije s lokalnom samoupravom.

Indikatori:

2.1.: Povećati indeks digitalne spremnosti u oblasti upravljanje infrastrukturom podataka sa 1,00 na 1,50.

Strateški cilj 3: Povećati efikasnost administrativnih procesa kroz primjenu naprednih tehnoloških rješenja

U svrhu modernizacije i poboljšanja učinkovitosti administracije, potrebno je raditi na digitalizaciji administrativnih procesa s ciljem smanjenja birokratije i ubrzanja postupaka. Ovaj ključni korak ne samo da olakšava građanima pristup uslugama, već i značajno optimizira unutrašnje radne procese.

Prilikom implementacije novih digitalnih rješenja, od suštinske je važnosti stvoriti temeljnu infrastrukturu za sveobuhvatnu digitalnu transformaciju općine Vareš. U ovom kontekstu, obuka zaposlenika o upotrebi novih digitalnih alata, kao i jačanje njihovih vještina u korištenju već postojećih alata, igra ključnu ulogu u unaprjeđenju digitalnog okruženja.

Ovaj pristup ne samo da osigurava visok stepen kvalitete pruženih usluga građanima, već također doprinosi zadovoljstvu zaposlenika.

Uz to, potrebno je implementirati napredne sisteme za praćenje i analizu podataka kako bismo osigurali donošenje adekvatnih odluka. Ovi sistemi omogućavaju brzo prikupljanje, obradu i interpretaciju podataka, pružajući nam dragocjen uvid u različite aspekte rada administracije.

Potrebno je uspostaviti alate za automatizaciju rutinskih zadataka s jasnim ciljem povećanja efikasnosti općinskih zaposlenika. Ovakve tehnološke inovacije omogućuju uštedu vremena kod rutinskih radnji, omogućavajući uposlenicima da se fokusiraju na složenije zadatke i kreativne inicijative. Automatizacija, također, doprinosi smanjenju mogućnosti ljudske pogreške, čime se podiže razina preciznosti i pouzdanosti u radu.

Ovaj sveobuhvatan pristup tehnološkim inovacijama ne samo da optimizira rad administracije, već pridonosi stvaranju agilnog, proaktivnog i modernog sustava koji odgovara potrebama građana i promiče učinkovito upravljanje resursima.

Indikatori:

3.1.: Povećati indeks digitalne spremnosti u oblasti tehnološke infrastrukture sa 1,12 na 1,50.

3.2.: Povećati indeks digitalne spremnosti u oblasti cyber sigurnosti, privatnosti i otpornosti sa 0,58 na 1,00

6.2. MJERE I STRATEŠKI PROJEKTI SA INDIKATORIMA

Da bi realizovali viziju i strateške ciljeve sa indikatorima iz svih oblasti obuhvaćenih procjenom digitalne spremnosti, u narednim poglavljima identifikovat ćemo mjere sa indikativnim strateškim projektima za unaprjeđenje digitalnog upravljanja Općinske uprave Vareš.

U nastavku identifikovani su mjere i strateški projekti sa indikatorima koji sadrže kratak opis, očekivane efekte i indikativni finansijski okvir.

Strateški cilj 1: Opis mjera sa okvirnim područjima djelovanja

Strateški cilj	Strateški cilj 1. Unaprijediti digitalne usluge za građane i poslovnu zajednicu		
Naziv mjere	Implementacija naprednih e-usluga za bržu i efikasniju komunikaciju sa građanima		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Novi internet portal trebao bi sadržavati sve relevantne informacije o Općini, redovno ažurirane vijesti iz svih službi te biti prilagođen za pregled na mobilnim uređajima i tabletima. Također, putem portala će se implementirati automatski chat sustav i baza znanja kako bi građani brzo pristupali informacijama. Potrebno je uspostaviti integraciju portala s postojećim aplikacijama koje koristi Općina, omogućujući podnošenje zahtjeva od strane korisnika putem online obrazaca. Postupak rješavanja zahtjeva pratit će se putem programa DocuNova, koji će biti povezan s portalom. Korisnicima će biti omogućeno praćenje statusa njihovih zahtjeva putem prijave na portal ili primjerice slanjem SMS poruka. Novi web portal treba biti razvijen prema smjernicama za osiguravanje pristupačnosti uzevši u obzir različite potrebe različitih grupa stanovništva. Koncept pametne Općine uključuje primjenu raznovrsnih pametnih rješenja s ciljem unapređenja života i pružanja boljih usluga građanima. Općina prepoznaje potrebu za olakšavanjem svakodnevnog života svojih građana, a među inovativnim rješenjima ističu se pametne klupe opremljene info kioscima. Na tržištu su dostupni različiti modeli pametnih klupa s raznolikim mogućnostima prilagodbe prema potrebama klijenata. Ovi modeli omogućuju pružanje informacija, integriranu LED rasvjetu, bežični pristup internetu, punjače za mobilne uređaje, reklamne površine te često sadrže razne senzore za prikupljanje podataka poput meteoroloških senzora. Dimenzije ovih klupa mogu se prilagoditi potrebama korisnika, jer postoje različiti modeli s različitim opcijama. Ova inovacija predstavlja korak prema stvaranju pametnih Općina koje pružaju dodatnu vrijednost i unaprjeđuju kvalitetu života građana. Prilikom implementacije ovog projekta vodit će se računa o lokacijama i pristupačnosti dizajna različitim grupama stanovništva.		
Ključni strateški projekti	1. Izrada novog Web portala Općine 2. Integracija web portala sa Docu Nova modulom 3. Implementacija pametnih klupa sa info kioskima na javnim površinama		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljane vrijednosti
	Broj posjeta novom portalu Općine	0	500
	Broj upravnih akata koji su riješeni na osnovu on line zahtjeva u toku jedne godine	0	600

	Broj instaliranih pametnih klupa	0	4
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	60.000,00 BAM (Redovna sredstava /donatori)		
Period implementacije mjere	2024-2026		
Nosioci mjere	Općina Vareš		

Strateški cilj	Strateški cilj 1. Unaprijediti digitalne usluge za građane i poslovnu zajednicu		
Naziv mjere	Uvođenje digitalnih tehnologija u pružanju komunalnih usluga		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Pametno upravljanje otpadom predstavlja tehnologiju koja značajno olakšava život komunalnim radnicima, preduzećima i građanima, istovremeno podižući svijest o ekologiji. Iako postoji interes za ovu tehnologiju, nedostatak znanja među građanima predstavlja izazov. Mogućnosti za pametno upravljanje otpadom su izuzetno široke, obuhvatajući osnovne korake poput postavljanja kontejnera za razvrstavanje otpada, pa sve do digitalizacije sistema koja smanjuje potrebu za čestim pražnjenjem, povećavajući efikasnost u prikupljanju otpada. Posebno su zanimljive inovacije gdje bi građani direktno doprinicali odvoženju otpada, uz mogućnost dobijanja "nagrade" u obliku novčane kompenzacije. U kontekstu digitalizacije, senzori se ugrađuju u kante i kontejnere kako bi pratili nivo popunjenosti, bez obzira na vrstu otpada. Centralni računar smješten u kabini vozila za prijevoz upravlja sistemom, služeći za pohranu i prenos podataka. Upravljački model komunicira sa svim dijelovima sistema i prenosi informacije u centralni računar. Vjeruje se da bi ovakav pristup značajno olakšao rad i poboljšao život svim akterima u lancu proizvodnje i upravljanja otpadom. Uvođenje e-kalkulatora za izdavanje građevinske dozvole olakšalo bi kako investitorima, tako i ostalim građanima, stvarnu procjenu investicije, omogućujući im da detaljno planiraju svoje troškove prilikom ulaska u investiciju. Investitori bi imali jasniju sliku o potencijalnim rizicima i koristima, dok bi građani mogli bolje upravljati svojim finansijskim sredstvima i realistično procijeniti svoje mogućnosti uključivanja u investicijske projekte		
Ključni strateški projekti	1. Uspostavljanje informacionog sistema za upravljanje otpadom 2. Uvođenje e-kalkulatora za izdavanje građevinskih dozvola		
	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljane vrijednosti

Indikatori za praćenje rezultata mjere	% uključenih lokacija sa otpadom u informacijski sistem	0%	50%
	E-kalkulator u upotrebi	Ne	Da
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	70.000,00 BAM (Redovna sredstva /donatori)		
Period implementacije mjere	2025-2028		
Nosioci mjere	Općina Vareš		

Strateški cilj	Unaprijediti digitalne usluge za građane i poslovnu zajednicu
Naziv mjere	Uvođenje digitalnih tehnologija u pružanju usluga
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Usluga E-matičar obuhvata poslove matičnog ureda i značajno olakšava izdavanje uvjerenja i izvoda iz matičnih knjiga osobama koje žive izvan općine Vareš. Kako bi korisnici mogli iskoristiti ovu uslugu, zahtjevi se mogu podnijeti putem redovne pošte ili elektronskom poštom, te popunjavanjem elektronskog obrasca dostupnog na web stranici Općine Vareš. Uz zahtjev, potrebno je priložiti dokaz o uplati administrativne takse i poštanske naknade, uz kopiju putovnice, osobne karte ili pasoša, osiguravajući potrebnu dokumentaciju za valjanu obradu zahtjeva. Ovaj pristup omogućuje praktičnost i efikasnost u ostvarivanju matičnih usluga, posebno za građane koji nisu fizički prisutni u općini Vareš. Kroz upotrebu elektronskih obrazaca i dostavu dokumenata, postiže se brža i jednostavnija procedura za korisnike, čime se dodatno olakšava administrativni postupak. Potrebno je voditi računa o ravnopravnom pristupu ovoj usluzi različitih grupa stanovništva posebno sa aspekta jednostavnosti pristupa i popunjavanja elektronskog obrasca. Mobilna aplikacija E-citizen, koja se profilira kao alat za jednostavnu i transparentnu komunikaciju između građana i lokalne uprave, predstavlja inovativan korak prema poboljšanju participacije građana u lokalnim pitanjima. Ova aplikacija omogućava građanima da jednostavno šalju žalbe ili upite lokalnoj upravi, koristeći sučelje koje je prilagođeno za intuitivno korištenje. Jedna od ključnih karakteristika ove aplikacije je brza i efikasna odzivnost lokalne uprave. Nakon što građani pošalju žalbu ili upit, aplikacija osigurava da lokalna uprava pruži odgovor u roku od 48 sati. Ovaj brzi odgovor povećava transparentnost i povjerenje između građana i uprave, potičući dijalog i aktivno uključivanje građana u procese donošenja odluka. Sve ove karakteristike zajedno čine mobilnu aplikaciju ključnim alatom za izgradnju otvorenije i participativnije lokalne zajednice. Prilikom

	puštanja aplikacije u rad potrebno je voditi evidenciju pitanja i žalbi razvrstano po spolu i drugim soci-demografskim karakteristikama radi obezbjeđivanja jednakih mogućnosti za sve.		
Ključni strateški projekti	1. Implementirati e servis za potrebe matične službe (E-matičar) 2. Implementirati e servis za stanovništvo (E-citizen)		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljane vrijednosti
	Procenat stanovništva Općine koji koristi uslugu e-matičar	0%	20%
	Broj zahtjeva za uslugu e-citizen na godišnjem nivou	0	300
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	40.000,00 BAM (Redovna sredstava /donatori)		
Period implementacije mjere	2024-2026		
Nosioci mjere	Općina Vareš		

Strateški cilj 2: Opis mjera sa okvirnim područjima djelovanja

Strateški cilj	Strateški cilj 2. Jačati transparentnost u radu općinskih institucija kroz pojačan angažman građana
Naziv mjere	Redovno informisanje građana o aktivnostima i projektima putem javnih izvještaja
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Portal otvorenih podataka Općine Vareš ima za cilj prikupljanje, kategorizaciju i distribuciju otvorenih podataka kojima raspolaže i kojima upravlja Općina Vareš, javna preduzeća, kao i javne ustanove čiji je osnivač ili suosnivač Općina Vareš. Ovaj sustav transparentnosti i dostupnosti podataka ima ključnu ulogu u jačanju suradnje između općine i građana, ali i drugih sudionika u zajednici. Otvoreni podaci pružaju građanima priliku da bolje razumiju funkcioniranje lokalne samouprave, prate aktivnosti javnih institucija te aktivno sudjeluju u procesima donošenja odluka. Također, ova inicijativa potiče inovacije i razvoj, omogućujući poduzetnicima, istraživačima i drugim sudionicima pristup relevantnim informacijama koje mogu koristiti za različite svrhe, uključujući razvoj novih projekata, poboljšanje usluga ili istraživanje tržišta. Kroz ovakav pristup otvorenim podacima, Općina Vareš gradi temelje za transparentno, participativno i održivo lokalno upravljanje. Prilikom puštanja Portala u rad potrebno je uvesti i mjere za osiguravanje pristupačnosti Portala različitim grupama stanovništva. Izrada registara Općinske imovine predstavlja ključan korak

	prema transparentnom i učinkovitom upravljanju nekretninama. Ovaj proces uključuje stvaranje elektronskog registara kako bi se omogućilo sistematično praćenje i upravljanje različitim vrstama imovine. Registar općinske imovine, predstavlja centraliziranu bazu podataka u kojoj će se imovina kategorizirati u različite grupe. To uključuje imovinu koja je neosporno u vlasništvu Općine, imovinu na kojoj se rješavaju imovinsko-pravni odnosi, spornu imovinu i slično. Ova strukturirana klasifikacija omogućava jasno razumijevanje statusa svake vrste imovine, što olakšava upravljanje i donošenje odluka. Stvaranje uvjeta za vođenje sveobuhvatne evidencije imovine odnosi se na postavljanje operativnog okvira koji će omogućiti precizno praćenje i upravljanje podacima. Ovaj proces uključuje prikupljanje i redovito ažuriranje podataka o imovini, njezinoj vrijednosti, tekućim korisnicima, kao i relevantnim evidencijama poput zemljišnih knjiga i katastra. Glavna svrha digitalizacije općinske arhive je omogućiti korišćenje arhive u digitalnom obliku s ciljem poboljšanja sposobnosti prikupljanja, analize i dijeljenja podataka koristeći najnovije tehnologije. Osim toga, posebno se naglašava osiguranje i zaštita svih digitaliziranih podataka kao ključnih elemenata ove inicijative. Kroz digitalizaciju, stvaraju se mogućnosti za efikasnije upravljanje podacima, olakšavajući pristup i manipulaciju informacijama. Osim toga, ova inicijativa potiče korisnike na koristan prelazak na digitalne formate kako bi maksimizirali prednosti moderne tehnologije u području prikupljanja i analize podataka. Time se stvara temelj za naprednu digitalnu arhivu koja će podržati bolje informirane odluke i doprinijeti općem napretku i inovacijama u upravljanju podacima.		
Ključni strateški projekti	1. Portal otvorenih podataka (Open data portal) 2. Implementacija elektronskog registra Općinske imovine 3. Digitalizacija arhive Općine		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljne vrijednosti
	Broj posjeta Open data portalu na godišnjem nivou	0	1000
	Broj registrovanih građana na portal registra Općinske imovine	0	300
	Broj registrovanih privrednika na portal registra Općinske imovine	0	100
	Procenat digitalno arhivirane građe Općine	10%	50%

Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	160.000,00 BAM (Redovna sredstava /donatori)
Period implementacije mjere	2024-2028
Nosioci mjere	Općina Vareš

Strateški cilj 3: Opis mjera sa okvirnim područjima djelovanja

Strateški cilj	Strateški cilj 3. Povećati efikasnost administrativnih procesa kroz primjenu naprednih tehnoloških rješenja		
Naziv mjere	Unapređenje digitalne infrastrukture za uvođenje digitalnih usluga		
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Koncept pametne općine ne samo da podrazumijeva implementaciju inovativnih rješenja za poboljšanje života građana, već i pružanje unaprijeđenih usluga radnicima institucija i ustanova. U skladu s tim, kao ključan korak prema modernizaciji i osiguranju podataka, planirana je revitalizacija server sale Općinske uprave. Na tržištu su dostupni raznoliki modeli senzora i dodatne zaštitne opreme koji se mogu prilagoditi specifičnim potrebama Općinske uprave. S obzirom na potrebu za povećanjem sigurnosti i dostupnosti podataka te optimizacijom rada mreže i cjelokupnog sustava, nužna su sljedeća ulaganja: Nabavka novih uređaja za sigurnost (firewall): Ovo uključuje implementaciju suvremenih firewall rješenja kako bi se osigurala visoka razina zaštite od potencijalnih prijetnji i neovlaštenih pristupa. Nabavka servera: Investicija u nove servere osigurat će stabilan rad i učinkovito rukovanje podacima, poboljšavajući kapacitet i performanse sustava. Nabavka novih backup sistema: Suvremeni backup sustavi pružit će pouzdanu i brzu arhivu podataka, osiguravajući njihovu zaštitu i dostupnost u slučaju potrebe za oporavkom. Nabavka sistema za napajanje (UPS, agregat): Ova investicija će osigurati neprekidno napajanje kako bi se spriječile moguće prekide u radu sustava, čime se povećava pouzdanost. Zamjena starih switch-eva: Ažuriranje mrežne opreme pomoći će u optimizaciji i ubrzanju komunikacije unutar sustava. Vatrodjavo sa automatskim gašenjem: Uvođenje sustava vatrodjave s automatskim gašenjem pridonosi sigurnosti server sale, minimizirajući rizik od požara. Nabavka vatrootpornih ormara i ugradnja antistatičkog poda: Ove mjere dodatno povećavaju zaštitu od požara te sprječavaju statički elektricitet, čime se održava integritet opreme. Potrebno je propisati karakteristike radnih stanica za pojedine poslove uključujući hardverske i softverske zahtjeve te izvršiti nabavku i zamjenu onih radnih stanica koje ne ispunjavaju kriterije. Kriteriji se propisuju kako bi se osigurala funkcionalnost i sigurnost informacionog sistema općine i kako bi se iz sistema otklonili potencijalno opasni i nefunkcionalni računari.		
Ključni strateški projekti	1. Nabavka IKT opreme za potrebe server sale Općine 2. Nabavka standardizovanih PC-a		
	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljane vrijednosti

Indikatori za praćenje rezultata mjere	Procenat obnovljene nove opreme u Server sali Općine	20%	80%
	Procenat novih standardizovanih PC računara	10%	90%
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	200.000,00 KM (Redovna sredstava /donatori)		
Period implementacije mjere	2024-2026		
Nosioci mjere	Općina Vareš		

Strateški cilj	Strateški cilj 3. Povećati efikasnost administrativnih procesa kroz primjenu naprednih tehnoloških rješenja
Naziv mjere	Obuka uposlenika s ciljem razvijanja digitalnih vještina i neophodnih znanja za sve
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Prilikom uvođenja digitalnih promjena u poslovanju, neophodno je provesti adekvatnu obuku uposlenika. Digitalna transformacija zahtijeva usvajanje novih radnih procesa, vještina i znanja, kao i neprestano nadograđivanje znanja. U sklopu digitalne transformacije nužno je osigurati sveobuhvatan program edukacije. Sistem edukacije treba sprovoditi kontinuirano i svaku obuku prilagoditi trenutnom nivou znanja i radnim mjestima uposlenika. Nastojanje da se kontinuirano prati porast sofisticiranosti cyber kriminala, kao i tehnika korištenih cyber omogućenim kriminalom, zahtijeva stalno jačanje kapaciteta kako bi se pružio efikasan odgovor na ove prijetnje. U svjetlu toga, donošenje dokumenata koji sistematski razmatraju odgovore na savremene izazove digitalnog doba, u kojem su i javni i privatni sektor u BiH zajedno s građanima, visoko izloženi rastućim prijetnjama u cyber prostoru, uključujući cyber napade i terorizam usmjeren prema kritičnoj infrastrukturi, ima za cilj poboljšati kapacitete općinskih organizacionih jedinica za suočavanje sa sigurnosnim prijetnjama i pružiti temelje za povećanu sigurnost podataka. Definiranje smjernica koje su sveobuhvatne prirode, a usmjerene su na prioriteta područja za unapređenje cyber sigurnosti u Općini, u skladu s međunarodnim standardima, stvara nužne preduvjete za poboljšanje sigurnosti podataka Općine i građana. Ova inicijativa ima za cilj osnažiti kapacitete općinskih organizacionih jedinica kako bi mogle efikasno reagirati na izazove i prijetnje koje proizlaze iz razvoja digitalnog okruženja. Time se stvara održiv okvir za povećanje otpornosti općinskih jedinica na cyber prijetnje i omogućava izgradnju pouzdanog sustava zaštite podataka.

Ključni strateški projekti	1. Donošenje neophodnog pravilnika na nivou JLS za obaveznu obuku iz domena digitalne transformacije, kreiranje i provedba plana edukacije 2. Uspostavljanje mehanizama zaštite i reagovanja na cyber prijetnje		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljane vrijednosti
	Procenat zaposlenih u Općini Vareš koji su prošli obuku iz oblasti digitalne transformacije.	0%	70%
	Broj zaposlenih u Općini Vareš koji su prošli obuku iz oblasti cyber prijetnje	1	5
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	60.000,00 KM (Redovna sredstava /donatori)		
Period implementacije mjere	2025-2028		
Nosioci mjere	Općina Vareš		

Strateški cilj	Strateški cilj 3. Povećati efikasnost administrativnih procesa kroz primjenu naprednih tehnoloških rješenja
Naziv mjere	Implementacija sistema za praćenje i analizu rizika radi donošenja informiranih odluka
Opis mjere sa okvirnim područjima djelovanja	Finansijsko upravljanje i kontrola (FUK) predstavlja ključnu funkciju utemeljenu na upravljanju rizicima, uvodi se s ciljem poboljšanja finansijskog upravljanja i donošenja odluka u svrhu ostvarivanja ciljeva organizacije. Upravljanje rizicima u ovom kontekstu obuhvaća sveobuhvatan proces identifikacije, procjene i praćenja rizika, uzimajući u obzir specifične ciljeve korisnika javnih sredstava. Ključna je uloga sustava FUK-a u poduzimanju potrebnih mjera za smanjenje rizika i optimizaciju finansijskog upravljanja. Zakonski je propisano da jedinice lokalne samouprave implementiraju Finansijsko upravljanje i kontrolu, što uključuje praćenje rizika kroz uspostavu registra rizika. Proces uspostave ovog registra uključuje identifikaciju potencijalnih rizika, kao i odabir odgovarajućeg tehničkog rješenja, poput elektronske baze podataka ili specifičnog softvera. Ovakvo tehničko rješenje ne samo da omogućava učinkovito upravljanje rizicima, već i olakšava praćenje njihovog statusa. Implementacija ovakvog sustava, također, uključuje osiguravanje

	adekvatne obuke zaposlenika te jasnu podjelu odgovornosti unutar jedinice lokalne samouprave. Cilj je postići visoku razinu svijesti o rizicima te osnažiti organizacijske kapacitete za djelotvorno suočavanje s potencijalnim izazovima. Kroz ovakav pristup, Finansijsko upravljanje i kontrola postaje ključan instrument u postizanju finansijske stabilnosti i efikasnosti u radu jedinica lokalne samouprave.		
Ključni strateški projekti	1. Uspostavljanje informacionog sistema procjene rizika		
Indikatori za praćenje rezultata mjere	Indikatori	Polazne vrijednosti	Ciljane vrijednosti
	Broj uposlenika Općinske administracije koji koriste informacioni sistem upravljanja rizicima	0	10
Indikativna finansijska konstrukcija sa izvorima finansiranja	30.000,00 KM (Redovna sredstava /donatori)		
Period implementacije mjere	2024-2026		
Nosioci mjere	Općina Vareš		

7. INSTITUCIONALNI OKVIR ZA IMPLEMENTACIJU, PRAĆENJE I EVALUACIJU

Dokument Strategija informacionih tehnologija u službi digitalnog razvoja sadrži strateške mjere sa konkretnim projektima (Poglavlje 6.) za podršku na početku samog procesa digitalne transformacije Općine Vareš. Ovaj dokument proistekao je iz prethodnog izrađenog dokumenta „Izvešće o glavnim nalazima procjene digitalne spremnosti“ uz upotrebu ulaznih podataka dobijenih od strane odgovornih osoba općinske administracije Vareš, a koji se temeljio na radnom metodološkom okviru i alatima otvorenog koda koji je standardiziran i prilagođen za procjenu trenutnog stanja digitalnog nivoa sofisticiranosti same institucije.

Tokom izrade Strategije digitalnog razvoja Općine vođeno je računa o specifičnostima JLS i njenoj ulozi u radu javne uprave u okviru ZE-DO Kantona, te je u proteklom periodu održano nekoliko sastanaka sa ključnim donosiocima odluka u Općini, kao i stručnim IT licem koji je sa tehničke strane identifikovan kao ključna osoba za unapređenje kvaliteta dobijenih rezultata procjene.

Od strane odgovornih osoba Općine pružena je maksimalna podrška ovoj izradi Strategije i pripadajućeg Akcionog plana u svakom smislu, i možemo konstatovati da je upravljačka struktura Općine obezbjedila najkvalitetniji tim za generiranje izlaznih rezultata procjene digitalne spremnosti. Na sastancima koji su realizovani u proteklom periodu učesnici na tim sastancima pružili su ekspertu usaglašene odgovore na pitanja iz upitnika. Također, možemo konstatovati da je primjenjeni pristup ključnim strateškim i ostalim dokumentima koji su identifikovani u procesu procjene bili dostavljeni u punom kapacitetu i u dogovorenim vremenskim okvirima. Iz gore navedene saradnje menadžmenta i članova tima za realizaciju ovog projekta sa jedne strane i donatora sa druge strane možemo

zaključiti da je općinski menadžment svjestan koristi koje donosi digitalizacija radnih procesa, te je kao takva pripremljena da odlučno krene u proces digitalne transformacije. Pružene su sve neophodne informacije za uvid u postojeće stanje kako u pogledu postojećih informacionih sistema, registara i pripadajućih usluga korisnicima tako i u pogledu pripadajuće pravne regulative. U toku ovoga procesa procjene prikupljeni su svi strateški dokumenti poput relevantnih strategija, akcijskih planova, planova rada, zakona, odluka, pravilnika, planova godišnjih budžeta, uputstava i slično. Nakon detaljne analize svih gore navedenih propisa i uvida u postojeće stanje opreme i informacionih sistema, te nakon obavljenih intervjua, sačinjen je dokument „Izvešće o glavnim nalazima procjene digitalne spremnosti procjene“ Općine Vareš, a iz čega je nakon toga proistekao i ovaj dokument Strategije za period 2024-2028.

Trogodišnji Akcijski plan za period 2024-2026 sadržava sve identifikovane prioritetne projekte identifikovane po svim ključnim oblastima u Izvešću i služi u svrhu projekcije finansijskih sredstava u procesu planiranja godišnjeg budžeta i plana JLS.

Postojeći dokument Strategije je de facto međufazni dokument koji će od strane odgovornih organizacionih jedinica u Općinskoj upravi biti dalje razrađivan u provodive projekte u fazi planiranja rada. Upravo se za kreiranje budućih planova rada Općine može na najoptimalniji način iskoristiti ovaj dokument u kojem je analizirano i sumirano postojeće stanje i opisani konkretni projekti sa rokovima realizacije, odgovornim osobama, očekivanim rezultatima i jasnim indikatorima.

Sa usvajanjem Strategije i pripadajućeg Akcionog plana, Općina bi trebala paralelno osigurati usklađenost finansijskih i operativnih dokumenata poput godišnjeg budžeta, plana javnih nabavki i trogodišnjeg okvirnog plana budžeta u skladu sa trenutno važećim propisima koji reguliraju ovu oblast. Za one projekte i aktivnosti koje Općina ne bude u prilici financirati iz vlastitih izvora, neophodno je čim prije formirati projektni tim koji bi krenuo sa pripremom projektnih prijedloga za razne međunarodne organizacije, ambasade i institucije, u smislu odobravanja donatorskih bespovratnih finansijskih sredstava kroz razne programe fondova, programa i grantova koji su na raspolaganju od strane međunarodnih institucija koje djeluju u BiH.

Za svaki od navedenih projekata u Strategiji preporuka je da se imenuje odgovorna osoba koja će voditi projekat i pratiti njegovu implementaciju u saradnji sa rukovodiocima, te o svemu redovno izvještavati upravu na čelu sa Načelnikom Općine.

Ako uzmemo u obzir da u Općini postoji samo jedan zaposleni u oblasti digitalne transformacije, izazovi u provedbi strategije postaju dodatno kompleksni. Stoga je nužno hitno imenovati odgovorne osobe koje će preuzeti ključnu ulogu u realizaciji strategije. Općina Vareš se stoga suočava s nužnošću uspostave Tima za digitalnu transformaciju kao ključnog koraka prema ostvarenju postavljenih ciljeva. Alternativno, potrebno je ozbiljno razmotriti i istražiti druge institucionalne i strukturalne opcije kako bi se pronašlo najefikasnije rješenje za provođenje strategije, njezino praćenje te na kraju evaluaciju.

S obzirom na trenutni nedostatak kadrova, iznimno je važno unaprijed odrediti tko će privremeno preuzeti brigu o strategiji dok se ne oformi eventualni Tim za praćenje realizacije IT strategije. Imenovanje odgovornih pojedinaca s jasno definiranim zadacima u ovom prelaznom razdoblju ključno je za održavanje kontinuiteta i usmjeravanje resursa prema prioritetima. Transparentnost u ovom procesu, zajedno s redovitim izvještavanjem o napretku, bit će od suštinskog značaja kako bi se osiguralo da se strategija učinkovito sprovodi čak i u uvjetima ograničenih resursa.

Evaluacija realizacije Strategije bi trebala biti izvršena nakon završetka Akcionog plana. Na temelju postignutih rezultata, preporučuje se izrada novog akcionog plana koji će obuhvatiti mjere i ciljeve za naredne dvije godine u obuhvatu strateškog perioda.

8. AKCIONI PLAN SA BUDŽETOM ZA TRI GODINE

Strateški cilj I: Unaprijediti digitalne usluge za građane i poslovnu zajednicu									
Mjera 1.1. Implementacija naprednih e-usluga za bržu i efikasniju komunikaciju sa građanima									
Mjera 1.2. Uvođenje digitalnih tehnologija u pružanju komunalnih usluga									
Mjera 1.3. Uvođenje digitalnih tehnologija u pružanju usluga									
Ključni Strateški projekti	Rok izvršenja	Očekivani krajnji rezultat projekta	Nosilac (najmanji organizacioni dio)	PJ12	Usvaja se	Izvori i iznosi planiranih finansijskih sredstava u KM			
					(Da/ Ne)	Izvori	2024	2025	2026
1.1.1. Izrada novog Web portal Općine	2024-2026	Novi web portal u funkciji	Općina Vareš		Ne	Budžetska sredstva	n/a	n/a	2.000,00
						Kreditna sredstva	n/a	n/a	n/a
						Sredstva EU	n/a	n/a	n/a
						Ostale donacije	15.000,00	10.000,00	5.000,00
						Ostala sredstva	n/a	n/a	n/a
						Ukupno	15.000,00	10.000,00	7.000,00
1.1.2. Integracija web portala sa Docu Nova modulom	2025-2026	Web portal integrisan sa Docu Nova modulom	Općina Vareš		Ne	Budžetska sredstva	n/a	n/a	2.000,00
						Kreditna sredstva	n/a	n/a	n/a
						Sredstva EU	n/a	n/a	n/a
						Ostale donacije	n/a	5.000,00	5.000,00
						Ostala sredstva	n/a	n/a	n/a
						Ukupno	0,00	5.000,00	7.000,00
1.1.3. Implementacija pametnih klupa sa info kioskom na javnim površinama	2025-2026	Unapređena infrastruktura za komunikaciju sa građanima	Općina Vareš		Ne	Budžetska sredstva	n/a	n/a	n/a
						Kreditna sredstva	n/a	n/a	n/a
						Sredstva EU	n/a	n/a	n/a
						Ostale donacije	n/a	20.000,00	5.000,00
						Ostala sredstva	n/a	n/a	n/a
						Ukupno	0,00	20.000,00	5.000,00
1.2.1. Uspostavljanje informacionog sistema za upravljanje otpadom	2026-2028	Unapređenje kvaliteta života stanovništva u sferi pružanja komunalnih usluga	Općina Vareš		Ne	Budžetska sredstva	n/a	n/a	10.000,00
						Kreditna sredstva	n/a	n/a	n/a
						Sredstva EU	n/a	n/a	n/a
						Ostale donacije	n/a	n/a	50.000,00
						Ostala sredstva	n/a	n/a	n/a
						Ukupno	0,00	0,00	60.000,00
1.2.2. Uvođenje e-kalkulatora za izdavanje građevinskih dozvola	2026-2028	Ubrzana procedura izračunavanja taksi za izdavanje građevinskih dozvola	Općina Vareš		Ne	Budžetska sredstva	n/a	n/a	n/a
						Kreditna sredstva	n/a	n/a	n/a
						Sredstva EU	n/a	n/a	n/a
						Ostale donacije	n/a	n/a	5.000,00
						Ostala sredstva	n/a	n/a	n/a
						Ukupno	0,00	0,00	5.000,00
1.3.1. Implementirati e servis za potrebe matične službe	2024-2026	On line servis e-matičar u funkciji	Općina Vareš		Ne	Budžetska sredstva	n/a	n/a	2.000,00
						Kreditna sredstva	n/a	n/a	n/a
						Sredstva EU	n/a	n/a	n/a

(e-matičar)						Ostale donacije	25.000,00	10.000,00	5.000,00
						Ostala sredstva	n/a	n/a	n/a
						Ukupno	25.000,00	10.000,00	7.000,00
1.3.2. Implementirati e servis za stanovništvo (e-Citizen)	2024-2026	On line servis e-citizen u funkciji	Općina Vareš		Ne	Budžetska sredstva	n/a	n/a	2.000,00
						Kreditna sredstva	n/a	n/a	n/a
						Sredstva EU	n/a	n/a	n/a
						Ostale donacije	10.000,00	5.000,00	5.000,00
						Ostala sredstva	n/a	n/a	n/a
						Ukupno	10.000,00	5.000,00	7.000,00
Ukupno sve mjere KM :							50.000,00	50.000,00	91.000,00

Strateški cilj II: Jačati transparentnost gradske uprave kroz pojačan angažman građana									
Mjera 2.1. Redovno informisanje građana o aktivnostima i projektima putem javnih izvještaja									
Ključni Strateški projekti	Rok izvršenja	Očekivani krajnji rezultat projekta	Nosilac (najmanji organizacioni dio)	PJI2	Usvaja se	Izvori i iznosi planiranih finansijskih sredstava u KM			
					(Da/Ne)	Izvori	2024	2025	2026
2.1.1. Portal Otvorenih podataka (Open data Portal)	2024-2025	Podizanje nivoa povjerenja građana i poslovne zajednice u transparentnost rada Općinske administracije	Općina Vareš		Ne	Budžetska sredstva	n/a	2.000,00	n/a
						Kreditna sredstva	n/a	n/a	n/a
						Sredstva EU	n/a	n/a	n/a
						Ostale donacije	15.000,00	5.000,00	n/a
						Ostala sredstva	n/a	n/a	n/a
						Ukupno	15.000,00	7.000,00	0,00
2.1.2. Implementacija elektronskog registra Općinske imovine	2024-2026	Elektronski registar Općinske imovine uspostavljen	Općina Vareš		Ne	Budžetska sredstva	5.000,00	2.000,00	2.000,00
						Kreditna sredstva	n/a	n/a	n/a
						Sredstva EU	n/a	n/a	n/a
						Ostale donacije	10.000,00	10.000,00	10.000,00
						Ostala sredstva	n/a	n/a	n/a
						Ukupno	15.000,00	12.000,00	12.000,00
2.1.3. Digitalizacija arhive Općine	2024-2028	Arhiva Općine digitalizirana	Općina Vareš		Ne	Budžetska sredstva	5.000,00	5.000,00	5.000,00
						Kreditna sredstva	n/a	n/a	n/a
						Sredstva EU	n/a	n/a	n/a
						Ostale donacije	50.000,00	10.000,00	10.000,00
						Ostala sredstva	n/a	n/a	n/a
						Ukupno	55.000,00	15.000,00	15.000,00
Ukupno sve mjere KM :						85.000,00	34.000,00	27.000,00	

Strateški cilj III: Povećati efikasnost administrativnih procesa kroz primjenu naprednih tehnoloških rješenja
Mjera 3.1. Unapređenje digitalne infrastrukture za uvođenje digitalnih usluga

Mjera 3.2. Obuka uposlenika s ciljem razvijanja digitalnih vještina i stvaranje kulture, cyber sigurnosti, saradnje, razmjene znanja, inovacija i kreativnosti u cijeloj instituciji kao osnov za kontinuirana poboljšanja

Mjera 3.3. Implementacija sistema za praćenje i analizu rizika radi donošenja informiranih odluka

Ključni Strateški projekti	Rok izvršenja	Očekivani krajnji rezultat projekta	Nosilac (najmanji organizacioni dio)	PJ12	Usvaja se (Da/Ne)	Izvori i iznosi planiranih finansijskih sredstava u KM			
						Izvori	2024	2025	2026
3.1.1. Nabavka IKT opreme za potrebe server sale Općine	2024-2026	Korištenje once-only, whole-of-institution i whole-of-government standardizirane tehnološke i podatkovne infrastrukture	Općina Vareš		Ne	Budžetska sredstva	n/a	n/a	n/a
						Kreditna sredstva	n/a	n/a	n/a
						Sredstva EU	n/a	n/a	n/a
						Ostale donacije	40.000,00	40.000,00	40.000,00
						Ostala sredstva	n/a	n/a	n/a
						Ukupno	40.000,00	40.000,00	40.000,00
3.1.2. Nabavka standardizovanih PC-a	2024-2026	PC radne stanice obnovljene	Općina Vareš		Ne	Budžetska sredstva	n/a	n/a	6.000,00
						Kreditna sredstva	n/a	n/a	n/a
						Sredstva EU	n/a	n/a	n/a
						Ostale donacije	30.000,00	20.000,00	10.000,00
						Ostala sredstva	n/a	n/a	n/a
						Ukupno	30.000,00	20.000,00	15.000,00
3.2.1. Edukacija Općinskih službenika u oblasti digitalnih vještina	2025-2028	Općinski službenici obučeni za upotrebu digitalnih vještina	Općina Vareš		Ne	Budžetska sredstva	n/a	2.000,00	2.000,00
						Kreditna sredstva	n/a	n/a	n/a
						Sredstva EU	n/a	n/a	n/a
						Ostale donacije	n/a	10.000,00	10.000,00
						Ostala sredstva	n/a	n/a	n/a
						Ukupno	0,00	12.000,00	12.000,00
3.2.2. Uspostavljanje mehanizama zaštite i reagovanja na cyber prijetnje	2025-2026	Uspostavljen mehanizam odbrane od cyber napada	Općina Vareš			Budžetska sredstva	n/a	5.000,00	5.000,00
						Kreditna sredstva	n/a	n/a	n/a
						Sredstva EU	n/a	n/a	n/a
						Ostale donacije	n/a	n/a	n/a
						Ostala sredstva	n/a	5.000,00	5.000,00
						Ukupno	0,00	10.000,00	10.000,00

3.3.1. Uspostavljanje informatičnog sistema procjene rizika	2024-2026	Finansijsko upravljanje i kontrola postaje ključan instrument u postizanju financijske stabilnosti i efikasnosti u radu JLS	Općina Vareš		Ne	Budžetska sredstva	n/a	n/a	n/a
						Kreditna sredstva	n/a	n/a	n/a
						Sredstva EU	n/a	n/a	n/a
						Ostale donacije	20.000,00	5.000,00	5.000,00
						Ostala sredstva	n/a	n/a	n/a
						Ukupno	20.000,00	5.000,00	5.000,00
Ukupno sve mjere KM :						90.000,00	87.000,00	82.000,00	

UKUPNA VRIJEDNOST ZA SVE STRATEŠKE CILJEVE:

	Godina	2024	2025	2026
Ukupno Strateški cilj I u KM :		50.000,00	50.000,00	91.000,00
Ukupno Strateški cilj II u KM :		85.000,00	34.000,00	27.000,00
Ukupno Strateški cilj III u KM :		90.000,00	87.000,00	82.000,00
Ukupno u KM :	Ukupno	225.000,00	171.000,00	200.000,00